БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

38-дахи жэлэй гарана

БУРЯТ ҮНЭН

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Советдэй орган

111 (9558) | 1961 оной майн 12, пятница | Сэн 2 мүнгэн

КУКУРУЗА, САХАРАЙ СВЁКЛО ТАРИЛГА ОЙРТОО

Бичурын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой эрхим свёклошод В. А. Павлова, П. Е. Павлова гэгшэд сэлэнгынхидтэ туһалха гэжэ шиидээ

ЭДЭНЭЙ ЊАЙН ЊАЙХАН ҮҮСХЭЛЫЕ ДЭМЖЭЕ!

В. А. Павлова

П. Е. Павлова

ЭДЬХЭЛНАЙ ИИГЭЖЭ ХЭЛЭБЭ

...мнһаа саагуур, наранһаа наагуур» гэһэн бэеэ абан... ...ерынгөө хара ами хараһан хуушанай сагай хобдог ...дэл коммунизм үргэн дэлисэтэйгээр байгуулжа ...ан совет арадай ажабайдал, абари занһаа үндэ... ...өө үгы боложо байна.

...ахан Москвагай областиин Серпуховско районой ...ө ажахын түрүүшүүл гээгдэжэ ябагшадтаа али бү... ...туһаламжа үзүүлхэ, дүй дүршэлдөө һургаха, өөһэ... ...гөө туйлаһан хэмжээндэ тэдэниие үргэхэ гэһэн ...р жэшээтэ үнэтэ үүсхэл гаргаа. Тиигэжэ тэдэнэр ...дэжэ ябагшадтаа туһалха гэжэ шиидэһэн байна.

...рпуховойхидой үүсхэл Эхэ ороноймнай нютаг ...ндэ сахилгаан мэтэ түргөөр дэлгэрээд, колхоз, сов... фабрика, заводуудаар дэмжэгдэжэ эхилээ.

...ПСС-эй ЦК-гэй январиин Пленум, мүн хүдөө ажа... ...түрүүшүүлэй зүблөөнүүд дээрэ тэжээлэй бодосуу... ...угаа баян сахарай свёклыеехээр тарижа, ниитын ...һүрэгые белокехэтэй тэжээлээр хангаха эрилтэ ...гдаа. Хүдэлмэриехэтэй энэ ургамалай республи... ...ай олонхи аймагуудта таригдадаггүй һэн тула ...алтэй хүнүүдэй тэндэ үсөөн байһыень һайн мэдэр...

...ай Бичурын аймагта тус ургамал үнихэнһөө хой... ...таригдадаг гээшэ. Тиимэһээ бидэ сахарай свёклые ...газарта, сагай уларилай хэдыдэ тарихада таарам... ...йб, хойноһоонь яажа харуулһалха, хуряаха гэхэ ...орёо хүндэ хүдэлмэридэ бага зэргэ дүршэнхэй ...эбди.

...өө сахарай свёклын хаа хаанагүй ехээр таригда... ...болоод байхада, олон жэлдэ олоһон шадабари мэр... ...ээ хара аминдаа хадагалаад, «маниһаал саагуур, ...б, бидэл һайн ургуулаябди» гээд хажуу тээһээнь ...жа һууха аргагүйбди. Ушар иимэһээ һайн дураа... ...нүхэдэй ёһоной туһаламжа үзүүлхэ, дүй дүршэл... ...һургаха гэһэн зорилготойгоор хүршэ — Сэлэнгын ...агай колхоз, совхозой свёкло ургуулагшадта ...ко, шадаха зэргээрээ туһалхамнай. Һэшхэлнай ...ты гэнэ. Тиигээд колхозойнгоо правлени, партий... ...ргаизацида ерэжэ, өөһэдынгөө шиидхэбэри тухай ...хдэмнай, бүримүһэн зүбшөөгөө. Бидэ хоёрой үүс... ...е аймагаймнай бусад свёкло ургуулагшад дэмжэ... ...лйха гэжэ этигэжэ байһандаа баяртайбди.

...гэрэгшэ жэлдэ манай колхоз уһалагдадаг 150 га ...та сахарай свёкло ургуулжа, гектар бүриһөө дун... ...ргээр 95 центнер ургаса хуряагаа. Бүхыдөө 150 га ...ааа 11850 центнер ургаса абтаа. Мүнөө жэлдэ энэ ...алайнгаа талмайе 175 га хүрэтэр үргэдхөөд, гек... ...гриһөө 120 центнер ургаса хуряахын түлөө тарил... ...бүхы хүдэлмэри хэгдэжэ байна. Тиигэжэ гүрэндэ ...ынган центнер сахарай свёкло тушаагдаха юм.

...дэ звено болоод, тус тустаа 1,5—1,6 га даажа абаад ...даг, харуулһалдаг, хуряадагбди. Звеномнай 14—15 ...өө бүридэнхэй. 1960 ондо зарим нэгэмнай гектар ...ниөө 140—170 центнер хүрэтэр ургаса хуряагаа һэн. ...партиин XXII съездын хүндэлэлдэ бэлэг болгон, бүри ...лга абанхайбди. Заримамнай 2 гектар газар даа... ...баад, 300 центнер хүрэтэр ургаса хуряаха гэжэ ...ээд, эршэмтэйгээр оролдожо байнхай. Звенодо... ...хүдэлэгшэд барагсаан шахуу 10—15 жэл энэ ...да хүдэлжэ, нилээд дүршэһэн нүхэд болоно.

...рпуховско районой түрүүшүүлэй жэшээгээр зориг... ...шадабари мэргэжэлээ хара аминдаа хаагаад ...гүй, хани нүхэдөө шефтээ абаха гэжэ шиидэбэбди.

П. Е. Павлова,
звеное даагшаар 15 жэл хүдэлдэг;
В. А. Павлова,
свёкло ургуулагша.
Бичурын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд.

Кукурузашадай семинар юу харуулааб

ЗЭДЭ. **(Телефоноор абтаба).** Энэ жэлдэ бүхы кукурузаяа имагтал квадратно-гнездовой аргаар тарихын тула аймагай кукурузашад бэлэдхэлэй ехэхэн хүдэлмэри хэжэ байна.

Һаяшаг Наринай «Коммунизм» артельдэ тэндэхи дүтын колхозуудай кукурузашад, агрономууд, хутэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд сугларжа, нэгэ үдэрэй семинар үнгэргөө.

Эндэ кукурузын тарилга, харуулһанай агротехникэ тухай «Коммунизм» колхозой агроном В. Кречетов лекци үншаба. Удаань Торгиин РТС-эй инженер-механик В. Иванов кукуруза тариха «СКГК-6В» маркын сеялкые хайшан гэжэ зүбөөр тааруулан табиха, бэлдэхэ тухай хөөрөө. Тиигээд бултадаа һайнаар хахалжа элдүүрилэгдэһэн таряалан дээрэ ошожо, газараа тэгшээр хубаарилаад, захаарнь тэмдэг модонуудые хадхажа, сеялкээрээ таряад туршаһан байна. Олонхи кукурузашад яһала тэгшэ, зүб квадрат гаргажа шадаха байһанаа харуулаа.

Комплексно институдай хүдэлмэрилэгшэ нүхэр Алексеев тус семинарта үгэ хэлэхэдээ, кукурузашадай ажалда бии байһан дутагдалнуud тушаа тогтоһон байха юм.

— Бургалтайн «Мир» колхозой кукурузашан Бабу Банзаракцаев нёдондо өөрынгөө даадаг таряалан дээрэ кукурузын үрэһые зарим газарта 10—12 сантиметр гүнзэгыдэ таряа һэн. Теэд тэндэһээнь юуншье ургаагүй. Тиимэһээ Кяхтын аймагай суута кукурузашадай жэшээгээр үрэһые гол түлэб 5—6 сантиметртэ тарибал зохистой,— гэжэ нүхэр Алексеев дурадхана.

***

Гэгээтын Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түбтэ Сталинай, Доржо Банзаровай, XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудай кукурузашад сугларжа, семинар үнгэргэбэ. Кукурузые ямар газарта, хэзээ тарихаб, үрэһыень хэр гүнзэгыдэ, хэды хэдыгээр тарихаб гэжэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой агроном И. Кулик сугларагшадта хөөрэжэ үгөө. Мүн инженер Логвиной зохёоһон түхеэрэлгэтэй тусхай сеялкые яажа зүбөөр тааруулан табихаб, хайшан гэжэ тэгшэ һайн квадрат гаргажа һурахаб гэһэн асуудалнуудта хүдөө ажахын институдай багша нухэр Нурминский тодорхой, ойлгосотой харюу үгэбэ.

Артелиин бүхы һалбаринуудые ажахын тоосоондо оруулаад байхада кукурузашадай хэһэн хүдэлмэриие ямараар түлэхэ ёһотойб гэжэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Лысов өөрынгөө һанамжа, дурадхалнуудые хэлээ.

Тиихэдэ энэ артелиин дүй дүршэл ехэтэй кукурузашан Гомбо Зоригтуев шэнэ элдүүрилэгдэһэн газарта кукуруза тариха тушаа өөрынгөө дүй дүршэл тухай хөөрөө.

Тарилгадаа эрхим бэлэдхэлгэтэйгээр орохын тула кукурузашад хоорондоо ябалсажа, бэе бэеэ шалгалсаха гэжэ шиидэбэ.

С. Павлов,
аймагай газетын хүдэлмэрилэгшэ.

Үдэр, һүнигүй ажаллаад...

КЯХТА. Майн 9. **(Телефоноор абтаба).** Энэ жэлдэ түрүүшынхеэ бүхы һалбаринуудаа ажахын тоосоондо оруулаад хүдэлжэ байһан Кударын совхозойхид хабарайнгаа тарилгые хэзээ хэзээнэйхиһээ богони болзорто, эрхим шанартайгаар дүүргэхэ зорилго табяа.

Совхоз соогоо эгээл түрүүн 1-дэхи отделениинхид эртынгээ тарилгада жэгдэрэн ороод, үсөөхэн хоног соо 1300 гектарта хара таряа, шэниисэ гол түлэб хэрээһэлүүлэн, нарин зуруудтайгаар тарижа дүүргэбэ.

— Эртын ороohото ургамалнуудые нимэ богони болзор соо эрхим шанартайгаар тарихын тула юун хэгдээ гээшэб,— гэжэ тус отделениин эрхилэгшэ нүхэр Банеевһээ асуухада:

— Ажахын тоосоондо ороод, бүхы тарилгаяа имагтал өөһэдынгөө хүсөөр хэжэ, үндэр баян ургаса ургуулжа абаха гэһэн хойноо, тэрээндээ эртээнһээ һайнаар бэлдээбди. Тиигээд тарилгада ороhoн үдэрһөө хойшо агрегадууднай хоёр халаанда үдэр, һүнигүй хүдэлөө. Энээнэй ашаар лэ агрегат бүхэн бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаа бшуу.

Нээрээшье эндэхи түрүү механизаторнууд Гомбожап Очиров, Афанасий Соковиков, Федор Зимирев болон бусадай хутэлбэрилдэг агрегадууд хада, гүбөө газарташье тарихадаа халаан бүриингөө даабариие 150—200 процент дүүргэдэг байгаа.

А. Климов.

Өөрөөшье оролдохол, хүршэдөөшье туһалхал

ЭНЭ ЖЭЛДЭ түхэреэн сагаан Түгнэ, Суулга нютагуудаар һая наашын үзэгдөөгүй урин дулаан хабар болоо. Һаянай голой эрьеын үдхэн баглагар һөөг бургаа-һаншье гүлгэлжэ эхилээд, үлэ мэдэг ногоорон харагдадаг болобо.

Иигээд хэдэхэн хоногhоо эндэ кукуруза тарилгын халуун хаһа эхилхэнь гээшэ. Эдэ үдэрнүүдтэ Суулгын совхозой механизаторнууд, кукурузашад тарилгадаа орохоор түгэс бэлэн болоод, таряалан дээрээ наг шэбхэ зөөжэ, газараа уһалжа, баһал сүлөө забдагүй хүдэлнэ.

Үнэтэ ургамал—кукурузын үндэр баян ургаса абадагаараа үнинэй суутай болоhон кукурузашан Дамба Жанаевич Жанаев тухай дуулаагүй хүн бүхы республика соошье үсөөн байха ёһотой. Нүхэр Жанаев нёдондо 125 гектарта кукуруза таряад, га бүриһөө 430 центнер ногоон эшэ набша хуряагаа һэн. Харин энэ жэлдэ эдэбхитэй бэрхэ кукурузашан улам оролдосотойгоор хүдэлжэ, хамта 200 гектар газарһаа га бүриин дунда зэргээр 700 центнерһээ доошо бэшэ кукурузын ногоон набша намаа хуряахаар шиидэнхэй. Гадна Москвагай областиин Серпуховско районой түрүүшүүлэй жэшээгээр ажаллажа, совхозойнгоо кукурузашан Николай Кондратюковто бараг һайн ургаса абахадань туһалхаар шиидээ.

—Мүнөө жэлэй тарилга урда урдынхиһаашье ехэ харюусалгатай байхань гээшэ. Юуб гэхэдэ, нэгэдэхеэр, газарнай зуу шахуу гектараар ехэ болоо. Энэ шэнэ газараа илангаяа һайса үтэгжүүлхэ хэрэгтэй. Хоёрдохёор, хүршэнэртөө туһалхаб гэжэ найдуулһан хойноо үгэдөө бодоторр хүрэхэ ёһотойбди. Хажуугаарнь Хёлго гол дээрэ хаалта хэһэн аад, тэрээндээ баһал һанаамни зобоно,—гэжэ Дамба Жанаевич ямар нэгэн бодолгодо абтаһан хэбэртэй хэлэнэ.

НЭЭРЭЭШЬЕ тон харюусалгатай халуун хүдэлмэриин урда тээ бүхы юумэеэ һайса наринаар бодожо, шалгажа үзэхэ хэрэгтэй ааб даа. Жэшээнь, сагай уларил ямар байхаб. Хура бороо орongүй, ургамалай гандаха болоо һаань яахаб? Гэнтэ намар эртэ хюруу унашахагүй юм аа гү? Теэд Дамба Жанаевич байгаалиин эдэ «абари зан, аяг аашаһаа» огто айна, сүхэрнэгүй. 4—5 жэлэй туршада кукуруза тарижа, ходо бараг һайнаар ургуулна ха юм. Газарыншье яһала үрэжэлтэй һайн, гурбадахи жэлээ тэрэнь таһалгаряагүй хуушан наг шэбхээр үтэгжүүлэгдэжэ байна. Мүнөөшье гектарай 20 гаран тонно шэбхэ зөөгдэнхэй. Харин нёдондонойхитойнь бодоходо, га бүридэ дунда зэргээр сохом 30—40 тонно шэбхэ гаргагдаһан байха. Тиихэдэ үнгэрэгшэ намар ургасаяа хуряаһанайнгаа һүүлдэ газараа гүнзэгыгөөр, һайнаар хахалаа һэн. Тэрэнь борнойлгодожо, шииг нойтонь хушагдаад, жэгдэлэгдэнхэй. Одоол зүб квадрат гаргаха хэрэгтэй болонхой даа. Таряалангаа уһалхын тула Хёлго голые хаажа, хэдыехэ хүсэ хүлһэ гаргаа гээшэб? Үшөө өөрөө газарайнгаа тэгэндэ гүнзэгы худаг малтанхай. Мүн насосоор голhоо уһа бүлэжэ, ехэхэн газар уһалаа юм. Эндэ үбэл эртүүр уһанай хүрөөд байхада голые хүндэлэн шорой, элһэ адхаа.

— Танай туһалдаг хуршэ кукурузашан нүхэр Кондратюков хэр хүдэлнэб,— гээд асуухада:

— Тарилгадаа урдынхиһаа һураггүй эмхитэйгээр бэлдэжэ байна. Наг шэбхэшье ехэ гаргаа. Иигээд газараа суутаа элдүүрилжэ, тэрэнээ уһалжа эхилхэмнай. Нёдондо нүхэр Кондратюков гектар бүриһөө 70 шахуу центнер ургаса абаа һэн. Харин байгша ондо хамтынгаа хүсөөр га бүриһөө 300 центнерһээ бага бэшэ ногоон эшэ набша хуряахын түлөө тэмсэхэмнай гээшэ, — гэжэ Дамба Жанаевич найдамтайгаар мэдүүлнэ.

МҮНӨӨ нүхэр Жанаевай звеногойхид трактор, сеялкэ, культиваторнуудаа заһажа, тааруулжа бэлэн болгоод, үрэһэ хүрэнгээ хүсэд бэлдэнхэй. Дэлхэй дээрэ эгээн түрүүн, Совет ороной суута лётчик Юрий Гагаринай «Восток» онгосоор замбуулин руу ниидээд ерэһэн тухай дуулаһанаа үбгэн кукурузашан иигэжэ хөөрэнэ:

— Жэгтэйл һонин юм байна даа. Урдань минии багада харанхы һүзэгшэ үбгэд, хүгшэд хүхэ тэнгэри өөдэ наманшалан, һүгэдэн: «Ээ, хөөрхэй, хүнэй сэсэгһээ мүндэлжэ байдаг бурханай орон дээрэмнай гээшэл. Буян хэһэн лэ хүн хойто түрэлдөө тэндэ түрэхэ юм» гэжэ мүргэжэ байгша бэлэй. Үнэхөөрөө замбуулинда хүрэхэ гэжэ хэдэн зуу, мянган жэлдэ хүн түрэлтэнэй һанажа ябаһан һанал бодол одоолшье хүсэлдэбэ бшуу. Энэмнай хэлэшэгүй шанга, сэгнэшэгүй ехэ баатаршалга ха юм.

Эндэхи кукурузашад Эхэ оронойнгоо нэрые алдаршуулһан эрдэмтэд, инженернүүд болон солото Герой Юрий Гагаринай хэһэн гайхамшагта хэрэгээр зоригжон, ажалдаа бүри ехэ амжалта туйлахаар бэеэ зэһэнхэй.

Н. Мыжитов.

АССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй Указ

Раднажап Бадмаевич Бимбаевые Бурядай ...й Верховно Советдэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

...наһа гүйсэһэнтэйнь, ...жэлэй туршада ниитын ...хүдэлмэридэ ябаһан...ашарамдуулан, үндэ...эн дээрээ марксистско...э литература дэлгэ...талаар габьяатай бай...гараадаа абаад, нүхэр **Бимбаев** Раднажап Бадмаевичыс — «Бурят үнэн» газетын редакциин пропагандын таһагые даагшые Бурядай АССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Бурядай АССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Бурядай АССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй Секретарь Ч. ДОРЖИЕВ.

...Удэ, Советүүдэй Байшан.
...оной майн 11.

Н. С. ХРУЩЕВ ЕРЕВАНЊАА МОРДОБО

ЕРЕВАН, майн 10. (ТАСС). Мүнөөдэр советскэ Арменийн ниислэл хотын ажалшад КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Советдэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. С. Хрущевые хани халуунаар мордохуулаа.

Городой олон мянган ажалшад вокзалай перрон дээрэ сугларба. Үдэрэй 12 часта поезднь аха дүү Грузиин түб хото — Тбилиси зорижо гараа. Арменийн КП-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь нүхэр Я. Н. Заробян, республикын Министрнүүдэй Советдэй Түрүүлэгшэ нүхэр А. Е. Кочинян, Арменийн ССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Ш. М. Арушанян гэгшэд республикын хилэ хүрэтэр Никита Сергеевичые үдэшөө.

Чехословакиин компартиин 40 жэлэй ойн һайндэртэ КПСС-эй делегаци ошобо

Чехословакиин КП-гэй ЦК-гэй уряалаар майн 10-да Москвааһаа КПСС-эй делегаци Чехословакиин компартиин 40 жэлэй ойн һайндэртэ Прага мордобо. Делегацида КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүн, СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежнев (делегациие толгойлогшо), Латвиин КП-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь А. Я. Пельше, КПСС-эй Ленинградай обкомой нэгэдэхи секретарь И. В. Спиридонов оролсоно. Гадна ЧССР-тэ байдаг СССР-эй элшэн сайд, КПСС-эй түбэй шалгалтын комиссиин гэшүүн М. В. Зимянин делегацида оролсоно.

КПСС-эй XXII съездые ажалай бэлэгээр, коммунистическэ ёһоор угтаха гэжэ Москвагай залуушуул шиидээ

ВЛКСМ-эй ЦК-гэй бюрогой заседани

МОСКВА, майн 10. (ТАСС). Мүнөөдэр ВЛКСМ-эй ЦК-гэй бюрогой заседани болобо. Ниислэл хотымнай хэдэн олон залуу хүдэлмэришэд, комсомолой хүдэлмэрилэгшэд, хүдэлмэришэн ангиин хуушанай гвардиин түлөөлэгшэд, зарим предприятинуудай хутэлбэрилэгшэд тэндэ хабаадалсаа.

Партиин XXII съездые эрхимээр угтаха бүгдэ арадай социалистическэ мүрысөөнэй улам үргэдэжэ байһаниие ВЛКСМ-эй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь С. П. Павлов оролто үгэ соогоо тэмдэглээ. Түрэл Коммунистическэ партиингаа съездын нээгдэхэ үдэрые ниислэлэй хүбүүд, басагадай ямараар угтахаа байһаниие, залуу москвагайхидай дунда мүрысөөнэй ямараар дэлгэржэ байһан тухай Москвагай комсомолой организациин мэдээсэл ВЛКСМ-эй ЦК-гэй бюро дуулахаар шиидээ.

Комсомолшууд, залуушуул ажалайнгаа эршэ улам шангадхана гээд ВЛКСМ-эй МГК-гэй секретарь Б. Пастухов тэмдэглэбэ. Октябрьска райондо бии болоhон үүсхэл тушаа тэрэ онсолон тогтобо. КПСС-эй XXII съездые хүн бүхэнэй ажалай бэлэгээр, коммунистическэ угтаха мүрысөөн эндэ, карбюраторна заводто, «Ударница» гэжэ кондитерска фабрика, түмэрбетон зүйлнүүдые хэдэг 4-дэхи заводто эхилэнхэй. Тус мүрысөөн бусад предприятинуудта дэмжэгдээ. Энэ хадаа залуу москвагайхидай эдэбхитэй үүсхэлтэйгээр ажаллажа байһыень тодоор гэршэлнэ.

Манай гайхамшагта советскэ залуушуулай түлөөлэгшэдэй үгэ хэлэхые сугларагшад айхабтар анхаралтайгаар шагнаа. Октябрьска районой комсомолшуудай үүсхэл гансал ехэ бүтээсэтэйгөөр ажаллахые уряална бэшэ, харин юумэ эрхим шанартайгаар хэхэ тэмсэлдэ уряална гэжэ тэдэнэр тэмдэглэбэ. Гадна энэ үүсхэл юугээрээ һайн бэ гэбэл, хүбүүд, басагадай политическэ, соёл болбосоролойнь хэмжээе, эрдэм шадабариень дээшэлүүлхэ арга олгоно бшуу.

Партиин райкомой секретарь Г. В. Мясников, комсомолой райкомой секретарь А. Владиславлев гэгшэд Октябрьска районой залуушуулай үүсхэлдэ зорюулһан үгэ хэлээ.

КПСС-эй XXII съездые ямараар угтахаяа, яажа ажаллажа байһанаа, нүхэдэйнгөө ажал хүдэлмэри тухай М. В. Фрунзын нэрэмжэтэ фабрикын ээрүүлшэн В. Петрищева, Лихачёвой нэрэмжэтэ автозаводой ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь В. Мазепа, «Серп и Молот» заводой булад хайлуулагша В. Коптев, 40-дэхи гастрономой наймаалагша А. Касьянова болон бусад үгэ хэлээ. Партиингаа съездые хүн бүхэн ажалай бэлэгээр, коммунистическээр угтаха гэһэн дурадхалые тэндэ үгэ хэлэгшэд булта, нэгэн дуугаар дэмжэһэн байна.

Зарим предприятинуудай хутэлбэрилэгшэд, олондо мэдээжэ болоhон хүдэлмэришэд залуушуулые хани халуунаар амаршалаад, съездын угтамжада абаһан уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхыень хүсэбэ.

Москвагайхидай гаргаһан үүсхэлые Украинада үргэнөөр дэлгэрүүлхын түлөө республикын комсомолой организаци бүхы зохихо хүдэлмэри бэелүүлхэ гээд ВЛКСМ-эй ЦК-гэй бюрогой гэшүүн, Украинын ЛКСМ-эй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь Ю. Н. Ельченко мэдүүлһэн байна.

ВЛКСМ-эй ЦК-гэй бюрогой заседани дээрэ хэлсэгдэһэниие согсолхо зуураа, манай ниислэлэй комсомолой организациин ...шухала эдэбхи гаргаһаниинь аргагүй һайшаалтай гээд ВЛКСМ-эй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь С. П. Павлов мэдүүлбэ. «Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин съездые совет хүнүүд ехэ һайндэрнүүдые угтаһан шэнгээр, олон миллион тонно булад, шулуу нүүрһэ, нефть, ороohо таряа, мяха үлүүлэн ехээр абажа, коммунистическэ ёһоор угтахаяа бэлдэнэ» гэжэ республикада совет засагай, Арменийн Коммунистическэ партиин байгуулагдаһаар 40 жэлэй ойдо зорюулһан баярай заседани дээрэ, Ереванда Никита Сергеевич Хрущев хэлэһэн юм гээд нүхэр Павлов саашань үргэлжэлүүлээ. Тиигээд мүнөө Москвагай залуушуул бодото ажал хэрэгээрээ Н. С. Хрущевой тэдэ үгэнүүдтэ харюусажа байна бшуу. Коммунистическэ ажалай бригадануудай, ударнигуудай нэрэ зэргэ абахын түлөө дэлгэрһэн эршэтэ тэмсэлые энэ хүдэлөөн шэнэ, бүрил дээдэ шатадань гаргаха байна.

Партиин XXII съездые хүн бүхэн ажалай бэлэгээр, коммунистическээр угтаха гэһэн дайшалхы мүрысөө дэлгэрүүлһэн комсомолшуудай, залуушуулай патриотическа энэ үүсхэлые, карбюраторна заводой залуушуулай, «Ударница» гэжэ кондитерска фабрикын, түмэр-бетон зүйлнүүдые бүтээдэг Москвагай 4-дэхи заводойхидой үүсхэлые ВЛКСМ-эй ЦК һайшааба.

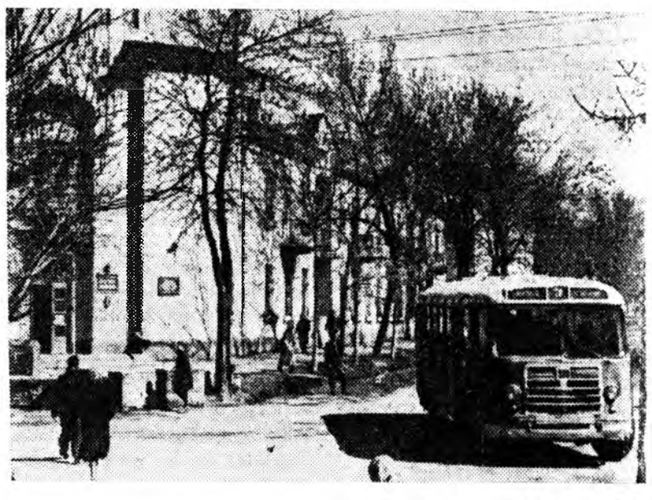

СТАЛИНАБАД. Конгын арадай национальна герой, арадайнгаа эрхэ сүлөөгэй, жаргалай түлөө баатарлигаар тэмсэһэн Патрис Лумумбын нэрые мүнхэлхэ тухай Сталинабадай горгүйсэдком шиидхэбэри абаа. Городойнь нэгэ үйлсэдэ Патрис Лумумбын нэрэ үгтэбэ. Зураг дээрэ: Патрис Лумумбын нэрэмжэтэ үйлсэ.

ТАСС-эй фотохроника.

ПАРТИИНА АЖАБАИДАЛ

Түрүүшын амжалта туйлагдаа

КПСС-эй ЦК-гэй январиин Пленумэй шиидхэбэриинүүдые, Новосибирскдэ болоhон хүдөө ажахын түрүүшүүлэй зүблөөндэ хабаадагшадай Хандалгые хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ талаар манай «Знамя Ленина» колхозой партийна организаци, правлени бодото хэмжээябуулганууды хараалаа hэн. Тарилгын талмайн хубаарилга шэнээр харагдажа үзэгдөө. Мүнөө овёс, зелёнко багаар таригдажа, шэмэ ехэтэй ургамалнуудай талмай нилээд үргэдхэгдэхэ болоhон байна.

Шэниисэ тарилгын талмай урда жэлэйхиhээ 850 гектараар, кукуруза —200 гектараар ехэ болохо. Урдань таригдадаггүй ургамалнууд мүнөө жэлдэ таригдахань гэбэл: ячмень 450 гектарта, горох 80 гектарта, гэршүүхэ 50 гектарта таригдаха. Энээнhээ боложо эртын тарилгын талмай горьтойхоноор нэмээ.

Хүдөө ажахын ургамалнуудай баян ургаса абахын гула хабарай тарилгын хүдэлмэри саг болзортонь, hайн шанартайгаар үнгэргэхэ тон шухала. Тиимэhээ партийна организаци энэ талаар нилээд хүдэлмэри ябуулаа hэн. Тарилгын хүдэлмэриин захалхаhаа урда тээ колхозой механизаторнуудай суглаан үнгэргэгдэhэн байгаа. Тэндэ 70 хүн хабаадалсажа, ехэ үялга абтаа юм. Ороohото ургамалнуудай тарилга 10 хоногой туршада дүүргэхэбди гэжэ тэдэнэр абаhан үялга соогоо бэшэhэн байха.

Бүришье үндэр үялга дүрбэдэхи комплексно бригадын механизаторнууд абаа бэлэй. Тэдэнэр хабарай тарилгые 8 үдэр соо дүүргэхын түлөө тэмсэе гэжэ аймагай бүхы механизаторнуудые уряалhан байгаа. Бригадын түрүү механизаторнууд Д. Гармаев, Б. Жигмитдоржиев, Б. Цыренов гэгшэд өөhэдынгөө даабари 150 процентhээ доошо бэшээр дүүргэхэбди гэhэн уялга абаhан юм.

Тарилгын хүдэлмэриин захаламсаар колхозой, бригадын партийна организациинүүд колхозчиннуудай, механизаторнуудай дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулжа эхилээ hэн. Полевой станууд hайнаар түхеэрэгдэжэ, лозунг, плакат, график гэхэ мэтээр гоёогдоо. Тэндэ шэнэ hопин помууд, журнал, газетэнүүд ходо асарагдажа байдаг. 3 полевой станда радиоприёмникууд табигдаа. Агитаторнууд механизаторнуудай дунда ходо хөөрэлдөө, элидхэл үнгэргэнэ. Тарилгын хүдэлмэриин харюусалгатай газарнуудта коммунистнар, комсомолнууд эльгээгдэнхэй.

Партийна организациин, колхозой правленииин нимэ хэмжээ абаhанай ашаар, тарилга манай колхоздо муу бэшээр хэгдээ. Ажалшадай уласхоорондын hайндэр болотор бидэнэр эртынгээ тарилга дүүргээ hэмди. Ганса hүүлшын дүрбэн үдэрэй туршада манай механизаторнууд 3 мянга гаран гектар талмайда тарилга хээ. Колхозой түрүү механизаторнууд Дымбрыл Гармаев, Даша Арсаланов, Даша Бадмаев гэгшэд үдэрэйнгөө даалгабари 150—200 процент дүүргэнэ. Баhал хабарай тарилгын хүдэлмэридэ автомашинын жолоошод Лука Мальцев, Полит Рогов болон бусад абьяастай оролдосотойгоор хүдэлнэ.

Манай колхозой гэшүүд бүхы тарилгын хүдэлмэри саг болзортонь, hайн шанартайгаар үнгэргэхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа зорюулжа байна. Тиигэжэ хүдөө ажахын ургамалнуудай баян ургаса абажа, түрэл партиингаа XXII съездые эрхим амжалтаар угтаха зорилготойбди.

Л. Леонов,
Мухаршэбэрэй аймагай «Знамя Ленина» колхозой парткомой секретарь.

Хамтын байрада ошожо...

Хамтын байрада 250 гаран залуушуул байдаг. Тэдэнинe нэгэ доро суглуулжа, нинтэ политическэ хүдэлмэри хэжэ байха гээшэнь тон бэрхэтэй. Ушарынь гэхэдэ, тэдэнэр ПВЗ-гэй цехүүдэй ондо ондоо халаанда хүдэлдэг, олонхинь үдэшын hургуулида hурадаг. Хайшан гэхэб? Манай советско-партийна hургуулиин hурагшад зүйтэй арга олоо hэн. Тэдэнэр хүдэлмэришэдэй байдаг таhалга бүхэнние хубаажа абаад, ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулдаг байна. Мүнөө хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ нэгэшье хүн хабаадуулагдангүй үлэхэеэ болёо.

Эрхэ сүлөөгэйнгөө түлөө эрэлхэг баатарлигаар тэмсэжэ байhан Кубын арад, В. И. Ленинэй түрэhөөр 91 жэлэй ой тухай, Улан-Удын ажалшад абаhан уялгаяа хэр зэргэ дүүргэжэ байнаб, Майн 1-эй hайндэр гэхэ мэтэ темээр hүүлэй үедэ залуу хүдэлмэришэдэй дунда элидхэл, хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдөө. Хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ илангаяа Д. Дампилон, П. Котов болон бусад эдэбхитэйгээр хабаадалсана. hурагша Ц. Ширабдоржиев хэдэн лозунг, плакадуудые уран hайнаар зуража үгөө hэн.

Г. Ильин,
советско-партийна hургуулиин hурагша.

Мартагдашагүй...

Курумканай интернат-hургуулиин (Баргажан) hурагшад болон багшанар уран зураша Эрхито Эрдынеевич Аюшеевтэй hаяхан үулзалга үнгэргэбэ. Нүхэр Аюшеев «СССР-эй арадуудай уран hайханай искусство» гэhэн асуудалаар hонирхолтой хөөрэлдөө хэжэ, сугларагшадые сэхэтэ баясуулба.

«Зунай үдэр Аргадын эрьедэ», «Түрэл тала дайдамни» гэhэн зурагуудайнгаа эскиз hургуулиин hурагшадта харуулhан байна. Hургуулиин hурагшад, багшанар энэ үулзалгаяа «Мартагдашагүй...» гэжэ нэрлэхэ зуураа, нүхэр Аюшеевтэ баяр баясхалан хүргөөд, хойшодоо иимэ үулзалга, хөөрэлдөөнүүдые хирэ хирэ болоод үнгэргэжэ байха гэжэ хэлсээ.

Г. Бадмаев.

СТУДЕНТНЭРЭЙ НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИ

Бурят таhагай студентнэрэй түүхэ ба хэлэ бэшэгээр научна конференци үнгэргэгдэбэ. Гурбадахи курсын студентнэр Ламаев, Гонсоронов, Норжимаев, табадахи курсын студент Доноев бурят хэлэ, литература шэнжэлгээр научна хүдэлмэри бэшэhэн байна. Василий Ламаев «Бурят хэлэндэ дефис, зурлаа хэрэглэлгэ» гэhэн темэдэ научна хүдэлмэри бэшэжэ, тус темээ гүнзэгыгөөр харуулжа шадаа. Мүн Гонсоронов «Междометиие удхаарнь хубаарилга» гэhэн темээр хүдэлмэри бэшэжэ, шэнэ, hонин hанамжа хэлээ.

Тиихэдэ нухэр Норжимаев «Бурят хэлэндэ шэнэ үгэ (неологизм) хэрэглэлгэ» гэhэн темээр статья бэшэбэ. Энэ статьягай hайн талань юуб гэхэдэ, бурят хэлэн ородhоо шэнэ удхатай үгэнүүдые оршуулжа, дамжуулжа, ехэ олоор хэрэглэдэг бшуу. Хайшан гэжэ шэнэ удхатай ород үгэнүүдые тобшохоноор, удхыень хүсэдөөр оршуулхаб гэhэн hонирхолтой бодол нухэр Норжимаев статья дотороо хэлэнэ. Табадахи курсын студент Аюша Доноев «Николай Дамдиновай поэзи» гэhэн темээр мүн лэ статья бэшэhэн байха юм. Эдэ дүрбэн студентнэрэй статьянүүд тус научна конференци дээрэ тэмдэглэгдээ.

«Бурят хэлэндэ шэнэ үгэ (неологизм) хэрэглэлгэ» гэhэн Норжимаевай статья илангаяа hонирхолтой. Энэ статьяе «Бурят үнэн» газетын гү, али «Байгалай толон» журналай хуудаhануудта хэблээ hаа hайн байгаа. Юуб гэхэдэ, энэ асуудалаар уншагшадай hанал бодол, шүүмжэлэл шагнагдаха, мүн тус статьягай темээр зүбшэн хэлсэлгэ үргэнөөр хэгдэхэ байгаа.

Ленинскэ шангай лауреадууд

В. И. Стручков.

Э. Н. Алиханов.

Одоол жэлнай ороо даа...

Иигэжэ ажахын тоосоондо ороhон хонишод мэдүүл

УНДЭР халзан ойрэтой Улаан хадын хойморто сабшалан, тарялангай, бэлшээриин ехэ газар нэмжыдэг юм. Эндэ Баруун Хорой гэжэ газарта шэнээр эмхидхэгдэhэн Чесаныи совхозой 1-дэхи фермын үнинэй хонишон Дулма Будажаповагай даадаг ажахын тоосоондо оруулагдаhан отара байрлана.

...Тус отарын трактористе Даша Дариевтай үглөөгүүр Загастай тосхоной үйлсэдэ уулзаад, сугтаа Баруун Хоройн отара зорижо ошобобди. Даажа абаhан сабшалан дээрээ шэбхэ шэрэхэеэ Даша өөрынгөө нүхэр Цырендыжидтэй отарадаа эртэлжэ ерээ юм.

— Урдань жэл бүри шахуу городой эрдэмтэ-ветеринарна врач нүхэр Макаров манайда ходол айлшалха баатай болодог бэлэй. Ушарынь юуб гэхэдэ, хурьгаднай ходол үхэжэ, колхоз соогоо тэрээгээрээ хойнohоо «түрүү» ябагша hэмди, —гээд Дулма шог зугаа гарган хөөрэнэ.

— Теэд мүнөө жэлдэ хурьгад ямар абтанаб, гарзалнагүй гү?—гэжэ асуухадамнай:

—Мүнөө одоол жэлнай ороо гэхэдэ болохо. Нэгэшье хурьган гарзалаагүй.

— Нёдондонойхиhоо ондоогоор хүдэлөө гүт?

— Тиигээшье гээшэ хабди, —гээд тэдэнэр ажал тухайгаа иигэжэ хөөрэнэд: —Шэнэ жэлhээ хойшо ажахын тоосоондо ороод хүдэлхэдөө энэ үбэлдөө хурьгадаа нэгэшье гарзалуулангүй түлжүүлхын тула үнэн сэдьхэлээрээ оролдожо хүдэлөө гээшэбди.

Хурьга абалгын үедэ отарын хонишод Дулма Будажапова, Пунцык Эрдынеев, Хандажаб

Цыдыпова, Мыдыгма Балданова, Роза Намжилова, Бумбэй Дылыкова, Лида Дашадондокова дүрэ дүрэ руугаа, хоёр-хоёрооро ээлжээлэн манажа байгаад, хурьгадаа абаа. Урдань жэжэ отарануд байхадаа иигэжэ ээлжээлхэшье туха байхагүй, үбhэ тэжээл дуталдажа, олошорходоо байрадаа хашалдажа, хүйтэ нойто абаад, хурьгад ехээр гарзалдаг hэн.

ТҮЛ абалгын түлэг соогуур хурьгадай хашаадаа багтахаяа болитороо олошорходонь тэдэнэр өөhэдөө дулаахан балгааhа байрадаа залгажа түргөөр баряад, томохон болоошодыень тэндээ илгажа оруулаа. Урданайхяараа тус тустаа байгаа hаа, колхоз яанаб гэжэ хүлеэhээр, хурьгадаа олоорнь хабшалдуулжа, баhал гарзалуулжашье магад байгаа бшуу. Гадна мүнөө жэлдэ хурьгадаа илангаяа наряар харуулhалжа, хэрэгтэй витаминна, минеральна тэжээл, дабhа, модоной хөө, мел галдаад, нюдэhэн яhанай гүрил, модоной шэлбүүhэнэй шүүhэ, буйлуулhан тэжээл—эдэ бүгэдые ходо бэлдэжэ эдюулдэг болоо.

— Ажахын тоосоондо орожо бэеэ даагаад, үгэеэ ойлгосоод, эбтэй эетэй хүдэлхэдөөл хурьгадаа үхүүлээгүйбди,—гэжэ тэдэнэр тон зүб хөөрэлдэнэ.

Анхан тус тустаа 200 эхэ хонитой байhан Д. Будажаповагай, М. Балдановагай, Б. Дылыковагай даадаг жэжэ отарануд нэгэдхэгдэжэ, хамта 731 эхэ хонитой, үшөө 300 түлгэтэй оньhожоруулагдаhан, ажахын тоосоондо оруулагдаhан отара эмхидхэгдээ гээшэ. Нёдондо тэдэнэр тус тустаа, М. Балданова зуун эхэ хонин бүриhөө 85 хурьга, Д. Будажапова—73 хурьга, Б. Дылыкова—65 хурьга түлжүүлhэн байбал, харин энэ жэлд... лээд олые абахань. Үнгэ... намар эндэ техник-үрэжүүлэ... шэд, мүнөө хонишод Р. ... жилова, Л. Дашадонд... гэгшэдэй hайнаар ажал... найнь үрэ элеэр хара... эхилээ бшуу.

Эдэнэр байгша ондо 10... нин бүриhөө 110 хурьга... социалистическэ үялг... Бүри эртэ, январь соо гар... хурьгад амяараа хорёдо... жом гарагшадынь баhа... амяараа байлгагдана. Т... булта өөдэргэн hайнууд... дэнэ, дэбхэрэлдэнэ.

БАРУУН Хоройн хо... дой унтаха нойргүй... ной оролдожо түлжүүлhэ... хэhэн хурьгад тобир... хонид боложо, совхо... hүрэгтэ ниилээд, эрхим ш... тай нооhо, мяха элбэгэ... хэнь лабтай. Тиихэдэ э... эмэ хурьгадаа өөhэдөө х... ехэ болгоод, hүрэгтө... лүүлхэ хүсэлтэй.

Мүнөө үедэ эдэнэр ш... сабшалан дээрээ зөөжэ... хай. Отарынхид Чесаны... хойто бэеэр уhалагдаа... гектар сабшалангай газ... тэндээ хамта 450 тонно... гаргаха уялгатай hаа... 300 тонно гаргаа. Шэбхэ... гажа үргэлжэлhөөр. Д... нүхэр нютагтаа Шарха... алдаршаhан ажалша... хүн байха.

— Үблөөб гээд, миин... байлтагүй, баhал сабша... үтэгжүүлэлсэхэ, уhалал... гарабаб,— гээд тэрэ х...

Эндэхи хонишод мүнө... дэ 100 гектар сабша... 1000 центнер үбhэ, 40 г... газарhаа 800 центнер з... абаха юм. Гадна эдэ... нидтоо бутаруулжа, үй... эдюулхээр ячмень тари... сэнхэй. Өөhэдөө гараж... баhа нэгэ хашаагай 40... метр модо отолоод, ш... абанхай. Гэбэшье эндэ... шодой hууха hайн гэр... бариха тон шухала бол... Улаан буланшье хэрэгтэ... дэ дарагар байра байд... хеэрхэ талаар фермын... бэрилэгшэд зохистой х... абаха бээ гэжэ hанагда...

Баруун Хоройн хоншо... нин hүрэгые hайнаар үл... нооhо, мяха ехээр абаха... КПСС-эй ЦК-гэй янва... Пленумэй тогтоолые дүү... хэрэгтэ хубитаяа оруулаг... шэмтэйгээр ажаллана гэ...

Ж. Бадм...
манай ко...

Хори.

Суута үбгэжөөлдэ айлшаар

Республикымнай суута луговодуудай нэгэн болохо Л. Б. Хышиктуев мүнөө үедэ түрэл «Улаан Оронго» (Сэлэнгэ) колхозойнгоо сабшалангай газарые уhалхаар бэлэдхэлэй худэлмэри хэжэ байнхай. Тэрэ даажа абаhан хоёр зуун гектар сабшалангайнгаа газарта наг шэбхэ зөөжэ, тараажа, уhалха болзороо хүлеэжэ ябаna.

Нүхэр Хышиктуев далаад наhатай болобошье, өөрынгөө талые хараад ябадаггүй дээрэhээ хэдэн жэлэй туршада үбhэ ногооной баян ургаса абажа, колхоздоо үгэдэг юм. Газар уhалха талаар дүршэл баянтай болоhон үбгэжөөлнай энэшье жэлдэ ниитынгээ малда бардам хүрэхэ үбhэ тэжээл хуряажа абахаар эрмэлзэнхэй. Hаяхан партийно-советскэ hургуулиин hурагшад тус колхоздо ошожо, нүхэр Хышиктуевай хүтэлбэри доро сабшалангай газар сэбэрлэхэ, наг шэбхэ тарааха ажалтай танилсажа, хэдэн үдэрэй туршада практика гараба.

Л. Б. Хышиктуев партийно-советскэ hургуулиин hурагшадта үнгэрэгшэ жэлдэ туйлаhан амжалта, мүнөө жэлдэ ямар уялга абаhан тухайгаа дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэhэн байна.

К. Цыбенов.

СОВЕТ ГРУЗИИН 40 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

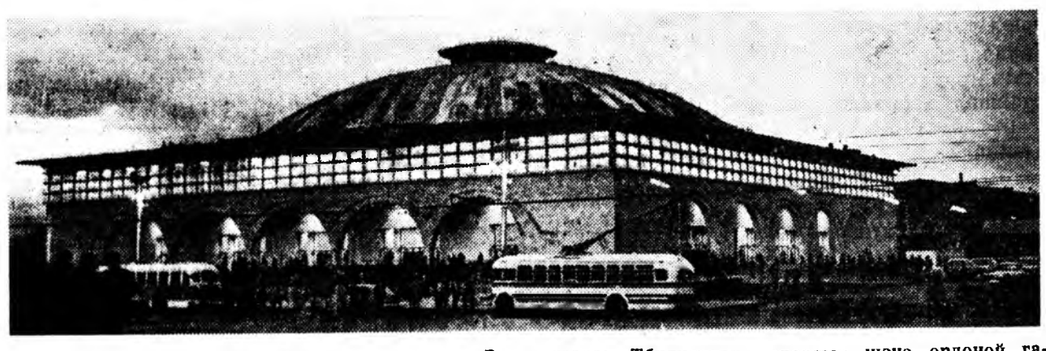

Тбилисидэ баригдаhан спортын шэнэ ордон. Зураг дээрэ: Тбилисидэхи спортын шэнэ ордоной газаа талань харуулагдана. ТАСС-эй фотохроникэ.

АДЛИ ТЭГШЭ ЭРХЭТЭЙ ДУНДА

☆

Г. Д. ДЖАВАХИШВИЛИ,
Грузиин ССР-эй Министрнүүдэй Советдэй Түрүүлэгшэ

☆ ☆

Грузиин Советскэ Социалистическэ Республикыи 40 жэлэй ой гүйсэбэ. Энэ богонихон болзор соо эртэ урдын Грузиин газар дээрэ түүхэтэ угаа ехэ хубилалтануud болоhон байна. Коммунистическэ партиин хүтэлбэреэр, агууехэ ород арадай туhаламжаар далхэйн империализмын хулhэншэд болохо меньшевигүүдэй дарлалтые Грузиин ажалшадай 1921 оной февральда унагаажа, Совет засаг тогтоohон сагhаа хойшо шэнэ үе саг—сүлөөтэ ажалай, зохёон байгуулхы ажалай үе саг эхилээ.

Дулэтэ революционер, Грузиин арадай гайхамшаг хубүүн Г. К. Орджоникидзе тэдэ үдэрнүүдтэ В. И. Ленин, И. В. Сталинда иимэ удхатай телеграмма эльгээhэн юм: «Совет засагай Улаан туг Тифлис дээрэ намилзана. Совет Грузи мандаха болтогой!» 1921 оной мартын 2-то Орджоникидзын нэрэ дээрэ В. И. Ленинhээ бэшэг абтаhан байгаа. Тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэhэн юм: «Совет Грузида эльгээhэн минии халуун амаршалгые Грузиин коммунистнуудта, Грузиин ревкомой бүхы гэшүүдтэ тусхайта ёhоор дамжуулыт».

Гээгдэнги хүдөө ажахытай, доройтонги промышленностытай хаанта Россин заха газарай Грузи эгээл тэрэ үеhөө экономикоёо, культураяа түргөөр хүргөөхын, арадайнгаа байра байдал hайжаруулхын тула ехэ ажал хэжэ эхилhэн, социализм, коммунизм байгуулха бата замда орohон байха юм.

Ленин 1921 оной апрельдэ Азербайджанай, Грузиин, Арменthird, Дагестанай, Горско республикын коммунистнуудта бэшэг эльгээхэдээ, Кавказай республикын ажахые хүргөөхэ түүхэтэ программа хараалhан байгаа. Электрын элшэ хүсэ ехээр абаха, газар уhалха ажалда гол анхарал хандуулhан юм, социалистическэ байгуулалтада дээрэ дурсагдаhан асуудалнуудые шиидхэлгын ехэ удхашанартай байhые тэмдэглээhэн ехэ болоhон байна.

Эдеэ хоолой, хүнгэн промышленность түргөөр хүргэнэ. Грузиин сай, сууда гараhан Грузиин элдэб архи болон коньягуud, шанар hайнтай тамхи, консервэнүүд, торгон, нооhон бүдүүд, ковёрнууд манай орондо, мүн хари гүрэнүүдтэшье hайн мэдээжэ юм. Сай гаргалгын промышленность илангаяа түргөөр хүргэнхэй.

Грузиин промышленна продукци хилын саанахи 50 гаран оронуудта абаашагдана.

Электрын элшэ хүсэнэй ехээр абтадаггүй hаань, Грузиин республикын промышленность түргөөр хүргэхэ аргагүй байгаа. Эгээл тиимэhээ электростанциннуудые бариха асуудалда Совет засагай жэлнүүдэй үедэ республика дотор ехэ анхарал хандуулагдаhан байгаа. 1913 онойхитой сасуулбал, 1960 ондо Грузида 190 дахин ехэ электрын элшэ хүсэн абтаа.

Республикые газаар хангаха тушаа ехэ ажал hүүлэй жэлнүүдэй туршада хэгдэнэ. Карадагhаа Тбилиси хүрэтэр газай сорго татагдаа. Энэ соргоор аха дүү Азербайджанhаа Грузи руу газ дамжуулагдана.

Грузиин хүдөө тосхонуудта мүн лэ ехэ хубилалтануud болоо. Модон анзаhануудай хүсөөр эрхилэгдэдэг таряшадай жэжэ ажахынуудай орондо аграрна түрүү культуратай, олон мянган машинануудтай колхоз, совозууд байгуулагдаа. Ганданги районуудые уhалха, намаг газарнуудые хатаажа ашаглаха талаар ехэ ажал Совет засагай жэлнүүдтэ хэгдэбэ. Ганданги Самгорско дайда уhаар хангагдаа. Колхидын намаг үрэжэл ехэтэй газар болгогдожо байна.

Революциин урда тээ Грузида ороидоол 900 гектар газар дээрэ сай таригдадаг байhан юм. Харин мүнөө 54 мянган гектарта сай таригдана. СССР-тэ гаргагдадаг бүхы сайн 97 процентыень манай республика гаргана.

Грузида Совет засагай тогтоогдохын урда тээ тэндэ цитрусова ургамалнууд хүсэд hайнаар таригдадаггүй байhан юм. Мүнөө үедэ тиимэ ургамалнууд баруун Грузиин колхозуудтахи гол шухала баялигуудайнь нэгэн болоhон байна. Виноград ехээр таригдана. Сахарай свёкло, ороohон, илангаяа кукуруза ехээр таригдадаг болоо.

Хүдөө ажахые саашадань хүргөөхэ гол замууд КПСС-эй ЦК-гэй январиин Пленум дээрэ тодорхойлогдоо. Закавказиин республикануудтахи хүдөө ажахын түрүүшүүлэй зүблөөн Тбилисидэ үнгэргэгдэжэ, грузин, азербайджан, армян арадуудай ажабайдалда мартагдашагүй үнэр тохёолдоо. Энэ зүблөөндэ нүхэр Н. С. Хрущев хабаадалсаhан юм. Никита Сергеевичын шүүмжэлхы ажаглалтануud болон зүбшөөлнүүд хүдөө ажахын продукци нилээд ехээр абаха хэрэгтэнь, КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй заahанай ёhоор, шэнэ амжалта туйлаха хэрэгтэнь туhалhан байна.

Совет засагай жэлнүүдтэ республика доторнай национальна мэргэжэлтэд — инженернууд, технигүүд, ехээр мэргэжэhэн хүдэлмэришэд, хүдөө ажахын олон тоото мэргэжэлтэд урган гараа.

Грузи хадаа хүргэнги культуратай эртэ урдын оронуудай нэгэн мүн. Гэхэ зуура имагтал совет байгуулалтын үедэ үргэн ниитэ ажалшад наука, культурын туйлалтануудтай танилсадаг болоо.

Совет Грузидахи хүн зон булта үзэг бэшэг мэдэхэ болонхой. Грузиин мянган хүн бүхэнэй 38-ниинь дээдэ эрдэмтэй юм. Энэнь Францииниихида орходоо 3,5 дахин, Англиинхида орходоо 4 дахин, Турциинхида орходоо 10 дахин олон болоно.

Грузиин ССР-тэ Наукануудай академи, Хүдөө ажахын Наукануудай академи байгуулагдаад, hайнаар хүдэлнэ. Республикадахи научна шэнжэлэлгын 174 эмхи зургаанууда хэдэ мянган научна хүдэлмэриляэгшэд ажаллана.

Грузиин литературын, хүргэмэй, театрын, зураглан харуулха искусствын ехэ амжалта туйлаhаниинь элитэ. Грузиин уран зохёолшодой нэрэнүүд совет уншагшадта мадэжэ болонхой юм. Грузиин арадай ажахын түргөөр хүргэхэтэй хамта ажалшадай байра байдал саг үргэлжэ hайжарна. Hүүлэй гурбан жэлэй турша соо республика дотор 1.400 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байра баригдаа.

Хүн зониие медицинскэ талаар хангаха ажал нилээд hайжараа. Хэрбээ революциин урда тээ Грузида ороидоол 351 врач бии байгаа hаа, мүнөө үедэ 13.150 врач тоологдоно.

Грузи курортнуудаараа суурхадаг. Советскэ Союзай зүг бүхэнhөө ерэhэн оло мянган ажалшад, хилын саанахи элдэб оронуудhаа ерэhэн айлшад эндэ жэл бүри амарна, эмнүүлнэ.

Совет Грузи олонациональна республика мүн. Энэ республикада Абхазиин, Аджарай Автономно Советскэ Социалистическэ Республикануud, Урда Осетиин автономно область оролсодог. Грузиин бүхы арадууд Совет засагай жэлнүүдтэ зол жаргалтай болоо.

Социалистическэ ёhоор хүргэлтын жэлнүүдтэ Грузиин ехэ амжалта туйлаhаниинь баясамаар байна. Гэбэшье долоон жэлэй туршада республика бүри гайхамшагта амжалта туйлаха юм. Эдэ жэлнүүдэй туршада машина бүтээлгын продукци гурба дахинhаа үлүүгээр, химическэ промышленность 6 дахин дээшэлхэ болоно. Грузи электровозуудые бүтээн гаргалгаараа 1965 ондо Франциие ахиха байна.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин ленинскэ национальна политика бэелүүлhэнэйнь ашаар совет Грузи коммунизм байгуулгадаа иимэ амжалта туйлаа.

Адли тэгшэ эрхэтэй, эрхэ сүлөөтэ совет Грузи Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XXII съездые угтан, hаруул hайхан ерээдүй руу—коммунизм тээшэ найдамтайгаар лабшажа ябана, эгээл иимэhээ Грузиин арад хэмжээлэшэгүй ехээр баярлана, омогорхоно.

Үндэр тушаа... аэргэ

(Ёгто)

Зуhалан буулгын
Зунай саг
энэ хаяа
Хуяа манан
Хушаба хадын
хаяа.
Хонгор арюухан
Хотогор нуга
талаяа
Хадын ороhоо
Хаймадан хараха гэ...
хаяаш.
Хаанаб газарнай,
Хаанаб айл
тосхон,
Хаанаб манай
Харьяалан урдаа
горхон?
Манаанhаа бусаhан
Малаан халзан
морид,
Адуулганда гараhан
Артелиин елон
хонид?
Үлгэн дайда
Үсхэн мананда
хушаганхай,
Угы юумэдэл
Хүнэй нюдэнhөө
далдалагданхай.

***

Уула үндэр
тушаал хэргэмдэ хүр...
Уушхан зеелэн
олбог дээрэ дабшалм...
hанаhан зууhандаа
hайса лаблан хүрэжэ...
hарбайн үлыhэнөө
саб шүүрэн абажа,
Дэмы дэмы
тархи толгойгоо эрь...
Дэндүү ехэ...
хамараа hарнайлгаа...
Заримандаа
(Заа-зуу биил даа манай ...
Эгээлэй зоной
боро юрын байдал,
Эгээл тэрэ хотогор нуга ...
Харабтар мананда
хушаатай байдаг хэ...
Харагдаха газшэнь:
— Оо-даа! Ехэл б...

КПСС-эй XXII съездын хүндэлэлдэ

...сөөндэ илагшад

...алистическэ мүрысөөн-...алта туйлаһан респуб-...нютагай промышленно-... Бурядай АССР-эй Ми-...үүдэй Советэй дэргэдэ-...илгын, барилгын мате-...үүдай промышленнос-...правлениин предприяти-...й хэдэн хүдэлмэришэд, ...ерно-техническэ хүдэл-...эгшэд «Социалистиче-...рысөөндэ шалгарагша» ...тэмдэгээр шагнагдаһан ...

...н-Удын оёдолой фабри-...рүү хүдэлмэришэд В. Д. ...ова, А. Н. Хуриганова, ...Снитко, А. В. Трофимо-...ктын хилээмэнэй заводой ...О. П. Бухольцева, 2-...хилээмэнэй заводой хү-...ришэд З. Ф. Стефаняк, ...Колесова, А. Т. Варфо-...ов. Тарбагатайн конди-...фабрикын хүдэлмэри-...Л. Л. Медведева, Улан-...горпромкомбинадай хү-...ришэд П. А. Возный, ...Рожин, Улан-Удын гор-...хүдэлмэришэн Г. Ф. ...ов, Тарбагатайн пром-...надай трактарист И. П. ...Хориин промкомбина-...одо хюрөөдэлгын цехын ...мэришэд Л. Р. Думнов, ...Ларионов, модо хюрөө-...Намжил-Доржи Санда-...Октябрьска промкомби-...түмэршэ дархан П. С. ...арев, Сэлэнгын промком-...ай ашаа тээгшэ А. И. ...ов, модошо дархан ...Золтуев, Сэлэнгын рай-...рама хэгшэ И. П. Мало-...Түнхэнэй үрэ жэмэстэ ...ой хүдэлмэришэн Л. И. ...ова, 4-дэхи хилээмэнэй ...ой лабораториие даагша ...Панкратова, Баргажанай ...хоолой комбинадай жо-...он И. А. Бельков, Арда-...й леспромхозой брига-...уд В. М. Володин, П. И. ...тин, туе леспромхозой ...501» машинын жолоо-...М. С. Акулов, Шалуутын ...ын заводой мастер ...Парфиненко болон бусад ...листическэ мүрысөөндэ ...ржа гараһан байна.

Барилгаша басаган

ХАБАРАЙ эгээл хагсуу үдэрнүүдэй нэгэн бэлэй. Час бүхэндэ сагай уларил хубилан, газар тэнгэри хоёр нэгэдэһэн мэтэ үзэгдэнэ. Энэ үедэ дүрбэн дабхар байшангай оройдо бүришье һалхитай, тооһо шорой мушхараад, хүнэй нюур шарай хайраад лэ абана. Тиигэбэшье хүрин хара шарайтай хэдэн басагад эрьехэ забдагүй хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһээр. Тэдэнэй шударгы ажал хэрэгые харахадаа урмашамаар. Хүн бүхэн доро дорохоноо урдахи ажалаа хүсэд ойлгонхой хүдэлнэ ха.

— Манай басагад магтаалтайл ябадаг. Барилгашадайнгаа дунда эгээн залуунуудшье һаа, үнэн сэхэ, оролдосотой ажалаараа саг үргэлжэ шалгаржа, бусадта жэшээ харуулжа ябадаг,—гэжэ солото бригадир нүхэр Сыбко омогорхон хөөрэнэ.

Үнэхөөрөөшье Афанасий Никоновичын омогорхохонь зүйтэй даа. Тэрэнэй хүтэлбэри доро ажалладаг 20 гаран залуу мэргэжэлтэд—Любовь Липина, Екатерина Сластина болон бусад эдэбхи үүсхэлтэ ажалаараа «Бурстрой» трестын барилгын гурбадахи управлениин хүдэлмэришэдэй дунда шалгаржа ябаһаар үнинэй. Эдэнэр бултадаа ажал һуралсал хоёроо алгасагүй эмхидхэжэ, шэнэ—коммунистическэ ёһоор ажаһуухын, һурахын, ажаллахын түлөө тэмсэжэ байдаг. Тиимэл хадаа тусгаар шалгаржа, ажалша нүхэдтөө магтуулжа ябадаг юм. Эдэнэй дундаһаа штукатурша басаган Любовь Смолянская онсо илгардаг. Зүгөөр тэрэнэй ажабайдалайнь зам тиимэшье ута бэшэ юм. Энэмнай ургы мэтэ һалбаран бадаржа ябаа залуу үеымнай түлөөлэгшэдэй нэгэн болоно. Тэрэ юрэдөөл 1958 өндо Улан-Удын барилгын 3-дахи училищи амжалтатайгаар дүүргээд, барилгашадай зэргэдэ жагсаһан намтартай. Энэ үе соо багашье таһалгаряагүй ажаллаха зуураа, мүнөө дүрбэдэхи разрядай мэргэжэлтэй болонхой. Тиин энээгээрээ һанаагаа огто амардаггүй, эрдэм мэргэжэл, юрэнхы бэлэдхэлээ дээшэлүүлхын түлөө саг үргэлжэ оролдожо байдаг. Мүнөө Люба үетэн нүхэдтэеэ хамта коммунистическэ ажалай хүндэтэ нэрэ зэргын түлөө тэмсэжэ байнхай.

— Энэ ехэ хүсэлөө бэелүүлхэ гээшэ бидэнэй нэрэ хүндын хэрэг болонхой,— гэжэ нүхэр Смолянская үгеэ үргэлжэлүүлнэ. — Эгээл иимэһээ «нэгэн бултанайнгаа—булта нэгэнэйнгээ түлөө» гэһэн ёһо заншалаар хүдэлнэбди. Иигэжэ эбтэй эетэйгээр нэгэ бүлэ болоод ажаллаа, ажаһуугаагүйдэ амжалтын туйлагдахагүй байһаниинь элитэ...

Иимэл ха юм даа долоон жэлэй далита алхамаймнай жолоо баригшадай жэшээ. Тиимэ эрэлхэг зоригтой-шуул—замыемнай заагшад гэжэ дэмы магтуулдаггүй байха. Эгээл тэдэнэй тоодо Любовь Николаевна Смолянская орохо ёһоороо ороно. Тэрэнэй шударгы бэрхэ ажалаар залуу барилгашад омогорхохо ёһоороо омогорхоно.

И. Очорон.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Л. Н. Смолянская.

Л. Хайдуровай фото.

...ЖЭШЭЭТЭ АЖАЛААРАА СУУРХАГШАД

...тнин XXII съездын хүндэ-...дэлгэрһэн социалистическэ ...өндэ оролсохо зуураа, ...гатаин леспромхозой хүдэл-...эд дээшэлүүлэгдэһэн социа-...ическэ уялга абаһан ...Тэдэнэр энэ уялгаа хэ-...арэнь бэелүүлэн, энэ оной ...ын кварталай түсэбые бол-...нь урид дүүргэһэн юм. Мүн ...н нарын даабари холо үлүү-...үргэгдээ.

...мунистическээр ажал-...ажаһуухын түлөө мүрысөг-...тоо үдэр бүри олошорно. ...омхозой дүрбэн бригада, ...түрүүшүүл энэ хүндэтэ ...эргэдэ хүртэлсэнхэй, ком-...ическэ ажалай бригадын ...эргэтэй болохын тула 9 ...а, 3 мастерска участок, ...халаануд мүрысөжэ байна. ...омхозой мянга гаран хү-...ришэд коммунистическээр ...ха, ажаһуухын түлөө тэм-...Энэ мүрысөөнэй түрүү зэр-...коммунистнууд, комсомол-...ябана. Коммунистическэ ...ай хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүр-...түлөө мүрысөжэ байһан ...эрийн түрүүшүүл бусадай ...ажалшад болонхой Герасим ...евай, Василий Вторушинай ...эрилдэг коммунистическэ ...ай бригадануд, мүн комму-...ическэ ажалай ударнигуд, ...эедэг машинын жолоошод ...андр Кравец, Тарас Пав-...Терентий Алтынников гэг-...бүтээсэ ехэтэйгээр ажалла-...на. Тэдэнэр даабаряа хо-...до үлүүлэн дүүргэдэг. Павел Мизерный гэгшын хүтэлбэ-...рилдэг, модо ашадаг бригада леспромхоз дотороо суурхаһаар үнинэй. Тус бригада эгээл түрүүлэн коммунистическэ бригадын хүндэтэ нэрэ зэргэдэ 1959 ондо хүртэһэн юм. Тэрэ гэһээр һара, жэл бүри даабаряа ходо үлүүлэн дүүргэжэ, түрүү зэргэдэ ябана. Бригадын гэшүүд 1959 онойнгоо түсэбые 310 процент, 1960 онойнгоо— 258 процент дүүргэһэн байна. Партиин XXII съездые ажалай амжалтаар угтаха гэжэ зоригжоһон тус бригадын гэшүүд модо ашаха жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь холо урид, августын 1 болотор дүүргэхэ, съездын нээгдэхэ үдэр болотор түсэбһөө гадуур 9100 кубометр модо ашаха, тиихэдэ жэлэйнгээ түсэбһөө гадуур 15 мянган кубометр модо ашаха уялга абаад, эршэмтэйгээр ажаллажа байна.

Тус бригадынхид үнгэрһэн дүрбэ һарын даабари нэгэ—нэгэ хахад дахин үлүүлэн дүүргэ. Модо ашаха ганса апрелиин түсэбые 158 процентдэ хүргөө.

Эрхим һайнаар ажаллахаһаа гадна, бригадын гэшүүд ниитын ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг, культурнаар ажаһуудаг боложо байна. Жэшээлхэдэ, бригадын гэшүүн Федор Алексеев Улан-Удын лесотехническэ техникумдэ заочноор һуралсана, политическэ, уран һайханай литература ходо уншадаг. Мүнөө тэрэ өөрын баян библиотекэтэй болоо. Бригадын гэшүүд ондо ондоо мэргэжэл шудалжа байнхай. Тэдэнэр электрохюрөөшын, крановщигай мэргэжэлтэй болоод, экскаватораар хүдэлжэ һурана.

Тус бригадын гэшүүдэй ажалай дүй дүршэлые бусад хүдэлмэришэдэй шадабари болгохын түлөө хэмжээн леспромхозой парткомой, профсоюзна, комсомолой организациин зүгһөө абтажа байна. Түрүү бригада, халаанай, коммунистическэ ажалай ударнигуудай ажалые харуулһан түсхай стенд клуб соо түхеэрэгдэнхэй.

Манай леспромхозои хүдэлмэришэд партиин ЦК-гэй январиин Пленумэй тогтоолые хүтэлбэри болгон, шефтээ абаһан Заиграйн аймагай XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо бодото туһаламжа үзүүлхэ гэжэ шиидээ һэн. Колхозой хабарай тарилгада бэлэдхэхэ хэрэгтэнь горьтой туһаламжа хүргэгдөө гэхэдэ болохо. Колхозой поли, сабшалан дээрэ 2300 тонно наг шэбхэ зөөгдөө. Тиихэдэ үбһэ тэжээл бэлэдхэлсэхэ, 50 гектар шэнэ газар элдүүрилхэ уялга абанхайбди. Энэ уялгаяа дүүргэхын тула тэжээл бэлэдхэхэ үедэнь 3 автомашина, 20 хүниие, таряа хуряалгын үедэ 25 хүдэлмэришэниие, 6 автомашина эльгээхээр хараалагдана.

1961 ондо абаһан уялгаяа зааташгай дүүргэхэ гэжэ шиидэһэн манай леспромхозой хүдэлмэришэд ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, түрүүшүүлһээ жэшээ абан ажаллаха гэжэ оролдоно. Үдэр хоногой үнгэрхэ бүри ажалай түрүүшүүл олошорно байнхай.

Н. САВКИН,
Хандагатайн леспромхозой парткомой секретарь.

Олон мэргэжэлтэйшүүл

Арба гаран жэлэй туршада Ээриин леспромхоздо машина жолоодожо ябаһан А. Г. Солдатов, А. Я. Алексеев, И. М. Афанасьев гэгшэд жэшээтэ һайнаар ажаллана. Тэдэнэр 1960 онһоо «ЗИЛ-151» автомашиные нэгэ путёвкоор гурбан халаанда жолоодоно. Модо шэрэлгэ дээрэ ажаллажа байһан жолоошод һайн дүн харуулаа. Социалистическэ мүрысөөндэ оролсохо зуураа, тэдэнэр машинаяа эрхим һайнаар харуулһалха. 4—5 разрядай слесариин мэргэжэл шудалха уялга абаһан байгаа. Эдэ нүхэд абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргээ. Машина һайнаар харуулһалһанай ашаар тэдэнэр капитальна заһабаригүйгөөр 95 мянган километрын орондо 143 мянган километр ябаһан байна. Тиихэдээ энэ жэлэй түрүүшын дүрбэ һарын түсэб болзорһоонь арбан хоног урид дүүргээ.

Даажа абаһан машинаяа зүбөөр ашаглаһанай ашаар тэдэнэр ажалай бүтээсые нилээд ехээр дээшэлүүлээ. Машина жолоодогшод Солдатов, Алексеев, Афанасьев үдэртөө долоон час соо ажаллажа эхилһэнэйнгээ һүүлээр һара бүри 200 түхэриг (шэнэ мүнгөөр) салин тус бүридөө абана.

Н. Тюрнев.

УРАЛАН НАРИЖУУЛАГШАД

...ЛАН-УДЫН судна бү-...элгын заводой хүдэлмэ-...д партиин ээлжээтэ с'ез-...айнаар угтаха гэжэ бэ-...лэ. Бүхы цехүүд дотор ...листическэ мүрысөөн үр-...р дэлгэрүүлэг-...

Судна бүтээг-...ажалаа онһо-...улха хэрэгтэ ехэ анхарал ...улан ажаллана. Заводой ...н нарижуулагшад эдэбхи ...ан гарган, цехүүд дотор ашаа тээлгэ, бүүлгаха хүдэлмэриие онһожоруулха талаар ехэ юумэ хэнэ.

Уралан нарижуулгын дурадхалнуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ талаар заводой главна механигай таһагайхид түрүүлжэ ябана. Уралан нарижуулгын талаар цехүүд, таһагуудай хоорондо дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй энэ жэлэй түрүүшын кварталай дүнгүүдэй ёһоор тус таһагайхид түрүү һуури эзэлһэн юм. Тэдэнэй оруулһан долоон дурадхалай үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэһэнэй ашаар 2 мянга шахуу түхэригэй арьбалалта хэгдэхэ болоо.

Главна механик В. В. Попов, мастернууд Г. Ф. Петров, А. П. Перфильев, В. К. Устинов гэгшэдэй дурадхалаар ууралаар хүдэлгэгдэдэг кран электрын хүсөөр хүдэлгэгдэдэг болгогдоо. Шэнэдхэн хубилгагдаһан энэ кран мүнөө ашаа буулгаха, ашаа тээхэ ажал дээрэ ашаглагдана. Эдэбхитэй уралан нарижуулагшадай нэгэн слесарь Иосиф Ермолаевич Филиппов хэрэглэлһээ гараһан детальнуудые суглуулжа, тусхай гидравлическа пресс зохёон бүтээһэн байна. Элдэб жэжэ детальнуудые отолхо, тааруулха ажалда энэ пресс хэрэглэгдэнэ. Урдань механическа-хабсаралгын цехын хүдэлмэришэд частьнуудые тааруулхын тула бар хүсэ гаргадаг байһанаа мүнөө энэ ажал машинаар хэдэг болоо. Шэнэ пресс ашаглахада бэлэхэн, мүн нэгэ газарһаа ондоо тээ абаашажа табихада хүнгэн, тааруу зохид байха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: электрокран зохёоһон уралан нарижуулагшад (зүүн гарһаа) П. А. Соколов, К. И. Пункис, Я. В. Марвин, П. Е. Соколов гэгшэд кранай дэргэдэ хөөрэлдэжэ байна.

Д. Балдановай фото.

Тамара Тыкшеева үнгэрһэн жэлнүүдые һанаха, дурдаха дурагүй юм.

Юундэб гэхэдэ: абань багахан ябахадань эжытэйнь орхёод, зугадаһан гэхэ. Эжынь шахтада ажаллажа байтараа, хүндөөр убшэлөө һэн. Тамара һургуулиа орхихо баатай боложо, Культурын байшанда хүдэлжэ эхилээ. Бэлигтэй, оролдосотой басаган киномеханигуудай һургуулида эльгээгдэбэ.

Һургуули дүүргэжэ ерээд, мүнөө Гусинёозерскын «Шахтер» гэжэ кинотеатрта ажаллана. Тамарын кино харуулхада хүнүүд сэдьхэлээ ханан гэртээ харидаг: сеансынь нэгэшье таһалдадаггүй, абяаниинь нэгэ жэгдэхэнээр дуулдадаг.

Тамара ажалайнгаа хажуугаар һургуулиа орхиногүй. Үнгэрһэн жэлдэ 9-дэхи класс дүүргээд, мүнөө 10 класста һурана. Элэ үдэрнүүдтэ шалгалтадаа бэлдэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Тамара Тыкшеева кино харуулхынгаа урда бэлдэхэл хэжэ байна.

Ф. МОРЕНЕЦ.

Соёлой добтолго үргэлжэлһөөр

Алхам хэгдэбэшье һаа, ажал үшөө ехэ

Республикын культурын хүдэлмэрилэгшэдэй 1-дэхи съезд дээрэ соносхогдоһон 3 жэлэй соёлой добтолго дүүрэхэ тээшээ боложо байна. Тиимэһээ мүнөө соёлой добтолгын дунгүүд хаа яанагүй гаргагдажа эхилээ. Гурбан жэлэй соёлой добтолгодо Заиграйн аймагаархин хам оролсожо, зарим тэды амжалтануудые туйлаа.

1. КЛУБ, БИБЛИОТЕКЭНҮҮДЫЕ СОЁЛОЙ ЁҺОТОЙ ГУЛАМТА БОЛГОХО

Гурбан жэлэй хугасаа соо аймаг дотор 10 шэнэ клуб болон культбазануud баригдаа. Шэнэ клубуудыеехэнхидээ леспромхозууд барилаһан байна. Жэшээнь, Шулуутайн, Хандагайн леспромхозууд 4 шэнэ клуб баряад, мүнөө үшөө 2 клуб барижа байна.

Аймагай «Гигант», XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозууд, Онохойн совхоз шэнэ клубуудые баряад, үшөө нэгэ-нэгэ клубуудые барижа эхилээ.

Түсэбэй ёһоор Заиграй болон Үнэгэтэй тосхонуудта кинотеатр баригдахаар хараалагдаһан аад, мүнөөшье хүрэтэр бэелүүлэгдэнгүй, саарһан дээрэ үлэшоо. Тиихэдэ Татарска ключ, Шэнэ Бэрээн гэжэ томохон тосхонуудта үшөө 1960 ондо клуб баригдаха аад, хэдэн жэл соо барилгань унжагайранхай.

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой 3-дахи бригадада шэнэ клуб баригдаха байгаад, харин мүнөөшье хүрэтэр баригдаагүй, тиихэдэ хуушан клубтань ехэ заһабари хэхэ хэрэгтэй. Колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Гомбоев, парткомой секретарь нүхэр Сокерев гэгшэд клуб барилгада, заһабарилгада анхаралаа табинагүй.

Культурын байшан бүхэндэ 4—4 гран һайханай бүлгэм, хүдөгэй клубуудта —3—3 бүлгэм, аймаг бүхэндэ арадай театр эмхидхэхэ гэжэ соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй уялга соо хэлэгдэнхэй. Энэ уялгаяа заиграйнхид хэр зэргэ дүүргэнэ гээшэб? Жэшээ болгон, аймагай Культурын байшангые хараад үзэе. Мүнөө тэндэ уран һайханай самодеятельностиин нэгэшье бүлгэм ажаллаганагүй, ямар шалтагаанһааб гэбэл: хахад жэлэй туршада баянистые олоногүй бшуу?! Баянистгүйгөөр ондоо бүлгэмүүдые, жэшээнь драматическа бүлгэм эмхидхажэ болохо байгаа гү? Болохол байгаа ааб даа!

Аймагай бэшэшье клубуудай дэргэдэ уран һайханай самодеятельность сэг үргэлжэ хүдэлдэггүй. Мүнөө хүдөө ажахын ажалшадай «унаһан малгайгаа абангүй» ажаллажа байхада аймагай Культурын байшан, хүдөөгэй клубууд поли дээрэ гаражэ, нэгэшье концерт табинагүй. Жэшээнь, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд 8—9 һарын туршада нэгэшье концерт хараагүй.

Мүнөө үедэ аймаг дотор 25 библиотекэ хүдэлнэ. Соёлой добтолгын үе соо аймгүйсэдкомой культурын таһаг (даагшань нүхэр Спиридонов) библиотекэнүүдэй хүдэлмэри нилээд һайжаруулаа:ехэнхи библиотекэнүүд шэнэ гуримаар ажалладаг болонхой, номуудайнь болон уншагшадайнь тоо жэлһээ жэлдэ олошорно.

Хуушан Бэрээнэй хүдөөгэй библиотекэ аймаг дотороо эгээ эрхим библиотекэнүүдэй нэгэн гэжэ тоологдодог. Тус библиотекэ (даагшань нүхэр Игнатьева) бүхы ажалаа колхозой ажабайдалтай нягтаар холбоо ябуулна. Аймагай «Гигант» колхозажахын тоосоондо ороо һэн, тиимэһээ энэ шэнэ юумые тэдэнэр ажалшадта ойлгуулхын тула ехээр оролдоо гээшэ. КПСС-эй ЦК-гэй январиин Пленумэй шиидхэбэринүүдые ажалшадай, илангаяа малшадай дунда эдэбхитэйгээр ойлгуулна.

Һаяхан культурын таһаг аймагай бүхы библиотекын хүдэлмэрилэгшэдэй семинар Хуушан Бэрээнэй библиотекэдэ үнгэргөө. Сугларагшад библиотекын баян дүй дүршэлтэй тодорхойгоор танилсаһан байна.

Иимэрхүү семинарнуудые культурын таһаг 1960 ондо 5 дахин үнгэргөө.

Гэбэшье аймагай бүхы библиотекэнүүд иигэжэ хүдэлнэгүй. Жэшээнь, аймагай центрын библиотекэ хүдөөгэй библиотекэнүүдтэ үльгэр жэшээ харуулхын орондо, соёлой хүдэлмэридэ тон һулаар, зориггүйгөөр хабаадана.

Библиотекын дэргэдэ совет һунгагдаһан аад, ороё хүдэлнэгүй. Библиотекые даагша нүхэр Мудрова советдэй гэшүүдые нэгэшье сугуулжа, хөөрэлдөөгүй гээшэ. Уншагшадай, илангаяа гэрэй эзэн эхэнэрнүүдэй дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулнагүй. Хүдөөгэй библиотекэнүүдтэ методическа туһаламжа хүрөөгүй, тэдэниие нэгэтэшье сугуулаагүй.

2. ХҮН БҮХЭН КИНО ХАРАХЫЕ ХҮСЭДЭГ

Соёлой добтолгын үедэ кино харуулга нилээд һайжаруулагдаһан байна. Гурбан жэлэй саада тээ 30 киноустановконууд ажалладаг байгаа, харин мүнөө аймаг дотор 43 киноустановко хүдэлнэ.

1960 оной социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдээр кино харуулгаар заиграйнхид республика дотороо 2-дохи һуури эзэлээ һэн.

Киномеханигуудай дунда социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэнхэй. Мүрысөөнэй дүнгүүд һара, квартал бүхэндэ гаргагдажа, «Хэн түрүүлнэб?» гэһэн самбарта тодорхойгоор харуулагдадаг.

Жэшээнь, 1961 оной 1-дэхи кварталда кино харуулха түсэбөө киномеханигууд А. Баженов (Горхон) — 156, Ш. Байкеев (24-дэхи километр) — 153, Ю. Еременок (түмэр замай клуб) — 165 процент дүүргээ.

Гэбэшье кино харуулгаар үшөө дутуу дунда юумэнүүд яһала олон. Зарим киномеханигууд һараһаа һарада түсэбөө дүүргэдэггүй. Жэшээнь, нүхэд Титовец, Салнанов, Кузнецова, Швецов гэгшэд ажалшадта кино харуулха түсэбөө ороёдоо 50—60 процент дүүргэдэг байна. Тэдэнэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри тон муугаар ябуулагдана. Тиимэһээ зарим киномеханигууд һогтуугаар кино харуулдаг гү, али арахи уугаад ажалдаа гарадаггүй гээшэ. Үнгэрһэн жэл соо эмхи журам эбдэһэнэйнгээ түлөө 10 киномеханик (тэдэнэй тоодо 4 хүн архиһаа боложо) ажалһаа гаргагдаһан байна.

Культурын таһаг хүнүүдые ажалда абахадаа һайнаар шалгангүй, тушаалдаһан лэ хүнүүдтэ харюусалгатай хэрэг — кино харуулгые найдаг байна бшуу.

Культурын таһагай дэргэдэ нүүдэл кино бии. Теэд тэрэ киноны холын фермэ болон бригадануудта саг үргэлжэ ошодоггүй. Юундэ, ямар шалтагаанһаа нүүдэл кино муугаар харуулагданая гэжэ асуухада, иимэрхүү харюу дуулахат: «Холын фермэдэ үсөөн хүн ажалладаг, тиимэһээ мүнгэ суглуулха үсэб хэзээдэшье дүүргэгдэлгүй»?!

Нүүдэл кино харуулагшадта мүнгэ суглуулгын түсэб ороё үгэнгүй гү, али багаар үгэжэ болохо гээшэ гү?

Болохол гэжэ һанагдана. Тэдэниие үсөөн айлтай нютагуудта кино харуулха гэһэн түсэбтэй болгоходо юугээрээ буруу болохо гээшэб! Тиихэдэ культурын таһаг тус асуудала анхаралаа табиха, нүүдэл киногой хүдэлмэриие һайжаруулха саг тулаад байна бэшэ гү?

3. ОЛОН ЯНЗЫН ШЭНЭ АРГАНУУДЫЕ ХЭРЭГЛЭХЭ

Хүнэй сэдьхэл хүдэлгэмэ лекциннүүдые элдэб янзын темэнүүдтэ клуб бүхэндэ һарын туршада 4 дахин, культбазануудта 2 дахин уншаха гэжэ соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй уялга соо хэлэгдэнэ. Энэ уялгаяа заиграйнхид гүйсэд дүүргэнэгүй гэхэдэ зүбтэй. Жэшээ болгон Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозые бэлэ харая. Үнгэрһэн жэлдэ колхозой клубууд соо хургаар тооложорхимоор үсөөн лекциннүүд ород хэлэн дээрэ уншагдаа. Бурят хэлэн дээрэ лекци болон хөөрэлдөөнүүд ороё үнгэргэгдэнэгүй.

— Улан-Удэһээ гү, али аймагһаа ерэһэн хүнүүд гансал ород хэлэн дээрэ лекци уншадаг зантай, харин бурят хэлэн дээрэ лекци бидэ 2—3 жэлэй шагнаагүйбди. Һаяхан аймагай отделениин секретарь нүхэр Бадуев манай колхозоор ябахадаа, ород хэлэн дээрэ лекци уншаа һэн. Республикын уран зохёолшод болон искусствын хүдэлмэрилэгшэд үнихэнэй манай иишэ харагдаагүй, — гэжэ нүхэд Даржапов, Цыбиков, Базаров гэгшэд сэдьхэлээ хүдэлгэн хөөрэнэ.

Шулуутайн леспромхозой Хундулюун гэжэ тосхоной клубта лекци хаа яа уншагдадаг. 1961 оной 4 һарын туршада тэндэ киноһоо ондоо юуншье үнгэргэгдэнэгүй. Тус тосхондо аяар 300 гаран хүнүүд ажаһуудаг юм.

Заиграйн дунда һургуулиин багшанар соёлой хүдэлмэридэ тон муугаар хабаадалсана. Һургуулиин 30 багшанарһаа ороёдоо 2—3 хүниинь лекциннүүдые хаа яа гансал аймагай түбтэ уншадаг. Тиихэдэ тэдэнэр партиин ЦК-гэй январиин Пленумэй шиидхэбэринүүдые ажалшадта ойлгуулхын, соёлой хүдэлмэридэ болон лекционно пропагандада эдэбхитэйгээр хабаадалсахын орондо, һургуулиингаа харшаһаа мүнөө болотор гараадүй.

Һаяар үнгэргэгдэхэ аймагай соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй суглаан дээрэ гурбан жэлэй соёлой добтолгын дүнгүүд тухай шанга хөөрэлдөөн болохол ха.

Д. ӨШОРОВ,
манай тусхай корр.

ХЭЛЭҺЭН ҮГЭДӨӨ ХЭЗЭЭ ХҮРЭХЭ ГЭЭШЭБ?

Манай Зэдын аймагай «Мир» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Яковлев аяар 1958 ондо комсомолой тоосоото суглаан дээрэ клубта хэрэгтэй бүхы хэрэгсэлнүүдые: бильярд, радиоло, спортын инвентарь гэхэ мэтые ойрын сагта худалдан абажа, залуушуулай эрилтые гүйсэд хангахабди гэжэ залуушуулые баясуулаа бэлэй.

Һаяхан аймагай түбтэ хүдөө нютагуудай үран һайханай самодеятельностиин коллективүүд өөһэдынгөө бэлиг шадабари харуулаа. Тэрэ харалга дээрэ хүршэ колхозуудайнгаа хүбүүд, басагадай гоёор хубсалжархёод, прагуу хүгжэм доро хатар нэада харуулхадань, бидэнэр тон ехээр атаархаа һэмди.

Манай колхоз аймаг дотороо томохоншье, шадалтайшье колхоз гэжэ тоологдодог. Тиихэдэ клубта сүлөө сагаа культурнаар үнгэргэхэ арга бии гү? Сэхыень хэлэхэдэ, үгы гээшэ. Тэндэмнай хуушаржа, нороёшоһон гансахан баяан бии. Тэрэнээ үдэшэ бүхэндэ «хюрөөдэжэ» танца хатарһаи болоод лэ тарадагбди.

«Уһан дээгүүр үрмэ тогтоомо» даргын үгэнүүдые хэзээ болотор хүлеэхэ гээшэбибди.

Тус асуудалда партиин райком, культурын таһаг болон колхозой партком гэгшэд анхаралаа табижа, ажалшадай культурна эрилтые гүйсэд хангаха саг болоо бэшэ гү?

Г-Д. Цыденов.

Элдэб һонин

Һанаһанинь хүсэлдэг лэ

Кукурузашан Михаил Нуртынов «Беларусь» трактораар (Кяхтын аймагай Погранична совхозой 4-дэхи отделени) Омохон гажэ аралда 30 гектар талмай дээрэ 850 тонно наг шэбхэ гаргаад, мүнөө тэрэнээ уһалжа дүүргэбэ. Тиихэдэ нүүдэл насосно станциин моторист-трактористнууд Абрам Цыремпилов, Петр Ванчиков гэгшэд сабшалангай газар даажа абаад, Шабарта гэжэ газарые үдэр һүнигүй уһална. Энэ жэлдэ эдэ хоёр нүхэд ехэ ургаса абаха хүсэлэнтэй.

Б. Хандажапов.

Репортаж

1. АЛЕКСАНДР ЕГОРОВИЧЫН ХЭШЭЭЛДЭ

Табадахи класс. Географиин хэшээл. Хорёод гаран һурагшад багшын урдаһаа шэртэнхэй.

— Үхибүүд, урда хэшээлдэ юу үзэһэн тухайгаа хэн хөөрэхэб?—гэһэн асуудал багша бүхы классай урда табина.

Хүүгэд нэгэ зэргэ гарнуудаа ургэнэ. Һурагша Халбазыкова «Мүрэнүүд болон нуурнууд гэһэн темээр харюусахадаа нуур, мүрэнүүдые карта дээрэ заажа, тэдэнэр хүнэй ажахыда ямар ашаг туһатайб гэжэ тоб байса хөөрэжэ үгэнэ.

—Мүрэнүүд дээрэ хэдэн томо ГЭС-үүд бодхоогдоо, тэдэнэй нэгэн манай Түнхэн нютагта хүсэтэ галаа хүргэнэ бшуу,—гэжэ харюугаа дүүргэбэ. Багша һайнаар харюусаһандань дүрбэ гэһэн сэгнэлтэ табиба.

...Хэшээлэй темэ «Намагууд». Александр Егорович намагуудай бии болодог шалтагаанууд тухай тон ойлгосотойгоор хөөрэжэ, тэдэнэй хүдөө ажахыда һаад түбэг хэдэг тухайнь тэмдэглэнэ.— Хуурай газарта таряа тарина бди, үбһэ ногоо сабшанабди, харин тиихэдэ намаг шабар гээшэмнай хүндэ юу үгэхэб? Юушье үгэнэгүй бшуу.

Саашадаа багша манай орондо ямар техникэ хэрэглэжэ, намаг газарые хатаадаг бэ гэжэ тобшохоноор хөөрэнэ.

— Манай Галба тосхонһоо баруулжаа Хойморой нуур, намагууд хэдэн мянган гектар газар эзэлдэг. Теэд тусхай хүдэлмэри хэгдэжэ, тэрэ намаг ашаглалгада үшөө оруулагдаагүй байһаар. Намагтай газар хатаажа, таряа гү, али ногоо таряа һаа, малда ямар ехэ тэжээл абажа болохо байгааб...

Александр Егорович Имеев урдань зоотехнигээр ажаллаһан намтартай. Тиимэһээ үхибүүдые ажалда дүй дүршэлтэйгөөр хүмүүжүүлнэ.

Н. ЭДИР ДАРХАШУУЛ

Арюун замаар

Хурса шарайтай энээхэн бишыхан басагамнай һаял хориёо алхажа ябабашье, бүри урзанда жэлдэ 10 класс дүүргээд, хоёрдохи жэлээ ажалай арюун замаар ябажа байһан хүн гээшэ. 1959 ондо Зина Турту-ева Закаменай аймагай Улекчинэй дунда һургуули дүүргээд, сугтаа һураһан хүбүүд, басагадтаяа хамта түрэл «Красный Октябрь» колхоздоо хоёр жэл соо ажаллаха, һүүлдэнь институтда һурахаяа ошохо гэжэ шиидээ һэн.

Залуу басаганай мэдэншьегүй байтар хоёр жэл дутэлжэ, тэрэ мүнөө намартаа һургуулида ябахаяа түхеэржэ байнхай. Энэ саг соо Зина комсомол-залуушуулай һаалиин гүүртэдэ һаалишанаар ажаллажа, үнеэдһээ һу ехээр һаахын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа байдаг. Үнгэрэгшэ жэлдэ тэрэ нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө дунда зэргээр мянга гаран литр һу һаагаад, КПСС-эй XXII съездын хүндэлэлдэ мүнөө жэлдэ 1500 литртэ хүргэхын түлөө тэмсэжэ байна.

— Сагай ошохые мэдэншьегүй байтарнай хоёр жэл үнгэршэхэнь. Энэ саг соо ажалда нилээд дүршэгдөө, юу хээ хэжэ шадаха бологдоо гээшэ ааб даа,— гэжэ Зина баяртайгаар хөөрэнэ.

Д. Цыренжапов.
Авторай фото.

Галбайн найман жэлэй һургуулида

Мүнөөдэр Манзаракша Доржеевич Имыгеновэй хэшээл 6-класста болобо. Үхибүүдээ мастерской соо абаашахаһаа урид, хэшээлдэ хэхэ юумыень тодорхойлон һануулна.

...Үхибүүд уралан дархалха ямар дуратайнууд бэ! Мастерскойн нэгэ хахад соонь басагад нариихан рейкэнүүдые шууяса хюрөөдэнэд. Нүгөө хахад соонь Ардан Ангархаев Лопсон Баторов хоёр картада рейкэ барюулан хаданад. Боря Ивахинов, Валера Таханов —шадалтайхан дархашуул. Мүнөө табуреткэнүүдые суглуулнад. Тэдэнэр детальнуудаа угаа наринаар хэмжэнэ, хэлтэгы һарюуень заһанад. Тэдэнтэй зэргэлээд верстак дээрэ нэгэ хабтагай табяад, Валера Будаев шууяса харуулдана.

Багша анхаралтайгаар ябажа, ухибүүдтэ заажа үгэнэ. Хюрөөгэй һниганаха, алхын наярхай бууха абяан таһалданагүй. Иигэжэ багашуул ажал хүдэлмэриин амта танина.

ПИОНЕРНҮҮДЭЙ ХЭРЭГ

Һургуулиин пионервожатаар дүрбэдэхи классай багша Елизавета Лопсоновна Шобонова ажалладаг. Залуу багша, зүрхэтэй пионервожата һургуулиингаа пионернүүдтэй 6,5 тонно түмэр түдэгэ, 20 центнер үнэһэ, 10 центнер шубуунай аргал суглуулаа. Мүнөө пионернүүд «Восточные Саяны» колхозой поли дээрэ 300-гаад тонно наг шэбхэ гаргаба.

Мүнөө эдир пионернүүд эндэхи отделениин шубуунай, хониной фермынхидтэ туһална.

— Мүнөө һургуулидамнай тимуровска команда бии болоо. Тимуровецууд наһатай үбгэн зондо туһалжа байна,— гэжэ Е. Л. Шобонова хөөрэнэ.

Түнхэн. **Б. Машкинов.**

Хурын нааданай үедэ һэн

Намжаа дулаахан амаралтын нэтэ үдэр. Би нүхэртээ хада, майлаар, нуур, сөөрөмэй эрьеэр агнуури хэхэ һанаатай аян замда мордоо һэм. Үдэшэ болохоһоо урид отогоо түхеэржэ, эдеэгээ хажэ эдеэд, үглөөнэй гурба—дүрбэн саг болотор унтахаар хэбтэбэбди. Үглөөнэй һонор агаарта хурын наада дуулажа, олзын тудаа һаа нэгэ, хоёрые буудахашье һанаатай ерэһэн бидэнэр, өртэхэнэ бодоод, агнууридаа гарабабди.

...Үглөөнэй сэбэр агаарай гоё, тунгалагшье гээшэнь аргагүй даа. Аалиханаар маряажа ябаһан бидэнэр хурыншье нааданда хүрэжэ, хэдэхэн минутын түршада һонирхожо, шагнаһанай удаа, хүн бүхэн хоёр—гурбан удаа буудажа, олзотой болобобди. Тиигээд һуутарнай ойн соёрхойдо ама хамараараа хөөһэ хаяһан хандагай ерэжэ зогсошобо. Тайгын ехэ амитанай хажуудаа ерэһэндэнь һонирхожо һуутарнай, хажуу талаһаань гурбан шоно маряажа ябаба. Тэрэ гурбанай нэгыень буудажа, хандагайшье саашаа ошоо һэн. Бидэнэр тэрэ үдэртөө баян олзотой — нэгэ шоно, дүрбэн хура баринхай гэртээ бусажа ерээ һэмди.

Г. Аширов,
ангуушан.

ЗАХЫН НЭГЭ ҺУУРИНДА

Шишковко. Иимэ нэрэтэй һуурин Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай һүүлээрхи жэлнүүдтэ Улан-Удэ хото шадар бии болоод, хүдэлмэришэдэй горьтойхон тосхон болоһон байна.

Нарһа модоор хүреэлэгдэһэн, наруули дулаахан, энгэр майла газарта тэрэ тосхон оршоно. Тэндэ байрын гэрнүүд олоор бодхоогдоно. Энэ шэнэ тосхондо Улан-Удын түмэр замшад, «Электромашина» заводой хүдэлмэришэд болон бусад һуурижанхай.

«Электромашина» заводой барилгын участогай хүдэлмэришэд һүүлэй үедэ энэ тосхондо туд бүридөө 8 байратай хоёр дабхар 10 модон гэр баряа. Байгша оной эхиннээ эндэ 40 хүнэй байха хамтын байра баригдажа, ашаглалгада үгтөө. Мүнөө жэлдэ үшөө 20 гэр баригдахаар хараалагдана.

Тосхоной гол—Садовая гудамжые үгсэн табигдаһан түмэр зам дээгүүр трамвай таһалгаряагүй зуралзан ябажа, Шишковко тосхон ороно. Трамвайн буудалай саанахана үндэр башенна кранай өөдэ руугаа ябахые харахат. Тэндэ 920 хүнэй һууритай дунда һургуулиин 4 дабхар байшан баригдажа байна.

Эндэ «Электромашина» заводой хүдэлмэришэдэй Культурын ордон бодхоогдоно. Тэрэ ордон 500 хүнэй һууха харалгын залтай, спортын, хатар нааданай болон бусад таһалгануудтай байхаар хараалагданхай.

Энэ шэнэ тосхондо эдеэ хоол, эд бараа худалдадаг хэдэн магазин, аптекэ, амбулатори, хүүгэдэй сад, ясли гэхэ мэтын газарнууд бии.

Зураг дээрэ: Шишковко тосхондо баригдажа байһан Культурын ордон, һургуулиин байшан харуулагдана.

Н. Алдаров.
Л. Хайдуровай фото.

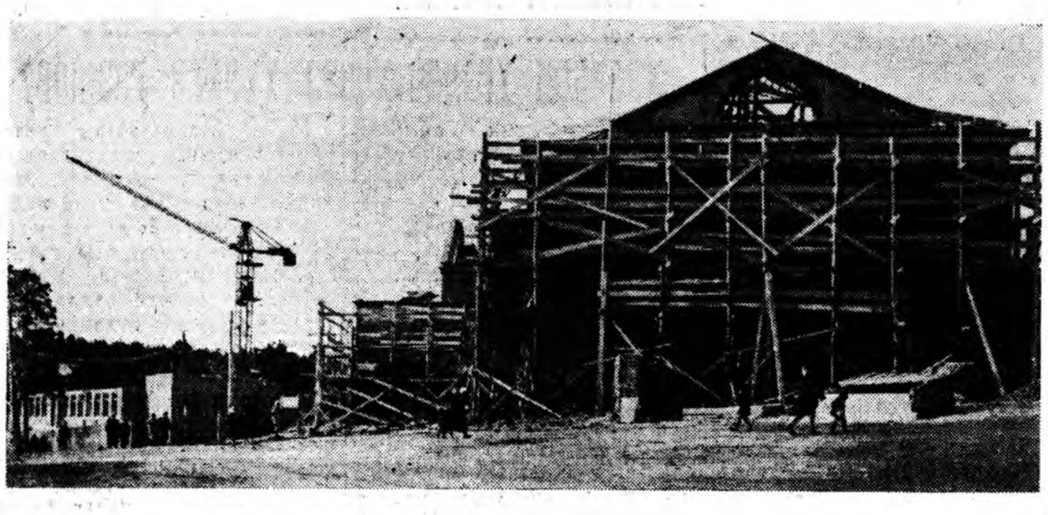

Хилын саанаһаа

А. А. Громыкын Женевэдэ хэһэн мэдүүлгэ

ЖЕНЕВА, майн 10. (ТАСС). Лаос тушаа уласхоорондын зүблөөндэ хабаадахын тулада СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр Андрей Громыко түрүүтэй Советскэ Союзай делегаци мүнөөдэр эндэ ерээ.

Женевын аэродром дээрэ ерэн сасуугаа А. Громыко иигэжэ мэдүүлээ. Лаосой асуудал зүб зүйтэйгөөр, унжагайруулангүйгөөр шиидхэхын, Зүүн-Урда Азида дайнай аюулай гуламтые усадхахын тулада Советскэ правительство ехэ оролдолго гаргаха хүсэлэнтэй. Зүблөөндэ хабаадаһан бусад оронуудай түлөөлэгшэд мүн лэ иимэ оролдолго гаргаха бэзэ гэжэ бидэнэр найданабди гээд Громыко хэлэһэн байна.

Женевын хүн зондо, Швейцариин бүхы арадта А. Громыко амаршалга хүргөөд, тэдэндэ һайниие хүсөө.

Женева ошохоор бэлэн байнаб гээд Сианук мэдүүлбэ

ПАРИЖ, майн 10. (ТАСС). Хэрбээ Лаосой хаанай, Лаостохи гурбан политическэ шэглэлэй хүтэлбэрилэгшэдэй буруушаахагүй байгаа һаань, Камбоджын делегациие толгойлон Женева орохоор бэлэн байнаб гээд хаан хүбүүн Нородом Сианук мэдүүлээ гэжэ АФП-гэй корреспондент Пном-Пеньһээ мэдээсэнэ.

Лаос тухай асуудалаар зүблөө зарлаха тушаа өөрынгөө һанамжые Камбоджын гүрэниие толгойлогшо хубилгаа гэһэн мэдээсэлнүүд худал гэжэ Сианук элирхэйлэн мэдүүлһэн байна. «Зүблөө зарлахые би өөрөө дурадхаһан байгааб. Энэ зүблөөнһөө зайсахые хүсэхэгүйһөө гадна, түс зүблөөн Лаосые абарха гансахан лэ арга болоно гэжэ би тоолоноб. Лаосойхидой хүсөөд байгаа һаань, би Женева ошохоор бэлэн байнаб» гэжэ Нородом Сианук мэдүүлһэн байна.

Манолис Глезостэ Ю. Гагарин бэшэг эльгээбэ

АФИНА, майн 10. (ТАСС). Замбуулинай дайда руу ниидэһэнтэйнь дашарамдуулан эльгээһэн амаршалгадань харюу болгон Манолис Глезостэ Ю. Гагаринай эльгээһэн бэшэгые «Авги» газетэ толилоо. Бэшэг соонь иигэжэ хэлэгдэнэ:

Хүндэтэ хани Манолис Глезос! Замбуулинай дайда руу дэлхэй дээрэ түрүүшын хүнэй ниидэһэнтэй дашарамдуулан танай эльгээһэн амаршалгые абахадаа би ехээр сэдьхэлээ хүдэлгэһэн байгааб.

Совет арадта амаршалгын халуун үгэ дамжуулһанайтнай түлөө танда үнэн зүрхэнһөө баясхалан хүргэнэб.

Минии Эхэ ороной—социализмын илаһан ороной—научна, техническэ эрдэм ухаанай агууехэ туйлалтануудай эхэ орон байһанда би хизаарлашагүй золтойб, ехээр омогорхоноб.

Өөрынгөө арадай зол жаргалай түлөө сусаршагүй тэмсэлшэд бологшо танда, танай ханинарта үнэн зүрхэнэй ехэ амаршалга хүргэнэб. Түргэнөөр сүлөөлэгдэхыетнай танда хүсэнэб. Тантай нюурааараа уулзажа, хөөрэлдэжэ шадахабди гэжэ найданаб.

Иранай шэнэ премьер-министрын мэдүүлгэ

БОННН, майн 10. (ТАСС). Иранай шэнэ премьер-министр Амини гэгшэтэй өөрынгөө тегеранска корреспондентын хэһэн хөөрэлдөөнэй удхые «Ди Вельт» газетэ толилоо. Корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, Амини иигэжэ мэдүүлһэн байна. Баруун оронуудтай холбоотой байха гээшэ «Иранай гадаадын политикын гол шухала хүбинь зандаа урдынхяараал үлэхэ юм». «Гэбэшье Иран Советскэ Союзтай хүршэ ёһоной һайн харилсаатай байха ёһотой гэжэ правительствые толгойлогшо эли тодоорхэлээ гэжэ газетэ онсолон тэмдэглэнэ. Тиимэһээ Иран хадаа Иранай газар дээрэ Америкын сэрэгэй ямаршье база байгуулхагүй гэһэн эрид хараа бодол баримтална».

Хөөрэлдөөнэй ехэнхи хубинь Иранай дотоодын политическэ асуудалнуудта зорюулагдаһан байна. Тусхайлбал, орон дотор мэхэ гохо гаргаха ябадалтай эсэргүүсэн тэмсэхэ зорилгоор «дээрэһээ руу реформо хэхэбди» гэжэ Амини соносхоһон байна.

Иранда митингнүүд, суглаанууд хоригдоо

ТЕГЕРАН, майн 10. (ТАСС). Иранай шах үсэгэлдэр үдэшэ Указ гаргажа, меджлисые, сенадые (парламентын доодо болон дээдэ палатануудые тараагаа—**Редакциин ажаглалта).**

Орон дотор митинг, демонстрацинуудые хэхые, хүн зоной буу зэбсэг абажа ябахые хориһон тухайгаа энэ Указай һүүлээр правительство хуулилитаар соносхоо. Мүнөөнэй хуули ёһо дэмжэһэн лэ суглаанууд болон митингнүүдые Тегеранда хэхэдэ болохо гээд мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ. Джелалие гэжэ талмай дээрэ иимэ митингнүүдые хэжэ болохо юм. Ниислэлэй бусад газарнуудта суглаа, демонстраци, митинг хэхэ ябадал хоригдонхой.

Забастовко хэхээ болихыень багшанарые премьер-министр уряалаа. Зүгөөр багшанар энэ уряаень дүүргэхэһээ арсаад, салин хүлһэ нэмээхэ тухай өөһэдынь эрилтые правительствын хангатар бүгэдэниитын забастовко үргэлжэлүүлхээр шиидэнги байһанаа элирхэйлэн мэдүүлээ, мүн майн 2-ой амгалан ёһоной демонстрацида хабаадагшадые буудаһанай түлөө зэмэтэйшүүлые хэһээхэ эрилтэ хээ.

Чехословакиин Коммунистическэ партиин байгуулагдаһаар 40 жэлэй ойе ажалай шэнэ амжалтануудые туйлан Чехословакиин Социалистическэ Республикын ажалшад үгтажа байна. Яхимовтахи 16-дахи шахтын барилгашад түрэл партиингаа ойн хүндэлэлдэ зорюулан, энэ предприятине болзорһоонь һара урид дүүргэхэ гэжэ шиидээ. Зураг дээрэ: хабсаргагшад юумэ үргэдэг механизмуудые тодхожо байна.

ТАСС-эй фотохроника.

Урда Вьетнамай хэрэгүүдтэ хамааралсалгые болюулха

ХАНОЙ, майн. 10. (ТАСС). Вьетнамда ажаглалта, хиналта хэхэ уласхоорондын комиссиин түрүүлэгшэдэ Вьетнамай Арадай Армиин главнокомандалагша Во Нгуен Зиап телеграмма эльгээгээ. Урда Вьетнамда сэрэгэй туһаламжа бүри ехээр үзүүлхэ гэжэ Америкын правительствын һаяхан шиидхэһэндэ комиссиин түрүүлэгшын анхарал энэ телеграмма соо хандуулагдаһан байна. Урда Вьетнамай арадай патриотическа хүдэлөөе дарахын тулада Америкын сэрэгүүдые хэрэглэхэ гэжэ США болон Урда Вьетнамай засаг баригшад хэлсээд, өөһэдынгөө ээзэрхэг түримхэй үйлэ хэрэгые далдалхын тулада Урда Вьетнамай арадай патриотическа хүдэлөөе Вьетнамай Демократическа Республикын зүгһөө хэгдэжэ байһан «Һүйдхэл» болоно гэһэн хэбэртэйгээр харуулхые оролдодог байна гээд телеграмма соо хэлэгдэнэ.

Нацистска баһа нэгэ гэмтэн баригдаба

БАРУУН БЕРЛИН, майн 10. (ТАСС). Нацистска гэмтэн СС-эй унтерштурмфюрер байһан Ганс Иоахим Земерфельд гэгшые Баруун Берлинэй полиси арестовалаа. «Телеграф» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, энэ гитлеровец 1942 ондо Артемовскдо (УССР) хэгдэһэн гэмтэ үйлэ хэрэгүүдые хутэлбэрилдэг байгаа. Тиихэдэ 1317 хүн буудуулан алуулһан байна. Нёдондо жэл хүрэтэр Земерфельд Баруун Берлинэй полициин ахалагша комиссарай тушаал даажа байһан юм.

ДРВ-гэй делегаци Женевэдэ ерэбэ

ЖЕНЕВА, майн 10. (ТА... Лаос тушаа уласхоорон... зүблөөндэ хабаадахын ту... Вьетнамай Демократич... Республикын делегаци м... дэр эндэ ерэбэ.

ДРВ-гэй гадаадын хэр... дэй министр Унг Ван Х... делегациие толгойлно.

Лаос тушаа зүблөөндэ хабаадаха делегацинуу... Женевэдэ ерэбэ

ЖЕНЕВА, майн 10. (ТА... Лаос тушаа уласхоорон... зүблөөндэ хабаадахын ту... премьер-министрын ... дүүргэгшэ Киним Фолсе... рүүтэй Лаосой правительс... делегаци, Нео Лао Хак... партиин генеральна секре... Вонгвичит түрүүтэй Нео Хак Сат партиин делегаци... невэдэ ерэбэ.

Франко-алжирска хэлсээнүүд майн 20-... эхилхэнь

ПАРИЖ, майн 10. (ТА... Франциин правительствы... лон Алжирай Республи... саг зуурын правительс... хоорондо Эвиан-ле-Бен... то майн 20-до хэлсээн... хэнь гэжэ эндэ хуулитаа... носхогдоо.

Ганын оборонын министерствын мэдэ...

НЬЮ-ЙОРК, майн ... (ТАСС). Порт-Франкиин... низондо мобутынхидай до... һон тухай Ганын обор... министерство мэдүүлгэ ... лоо. Порт-Франкида 19... хуу хүнһөө бүридэһэн ... тын сэрэгүүд байдаг, ти... Ганын 90 солдат тэнд... юм. Добтолго хэхынгээ ... хануур мобутынхид үшөө... хүниие нэмэжэ абаһан ба...

Мобутынхидай зэрлиг... гаргаһанһаа уламжалан... лиин офицер, сержант, ... циин офицер, Ганын 30 ... алуулһан байна. Бүүень х... жа абаһанайнгаа һүүлээр... ниие мобутынхид бу... алаһан байна гээд обор... министерствын мэдүүлгэ ... хэлэгдэһэн тухай ЮПИ ... ствын корреспондент Акк... дамжуулна.

Фуми Носаванай—Бун ... харата һанаашалга

ХАНОЙ, майн 10. (Т... Буудалдаа зогсоохын ур... патриотическа сэрэгүүдэ... лөөлһэн районуудые Фум... саванай—Бун Умай бу... эзэлхэ һанаашалга гар... байһые «Голос Патет Ла... жэ радио энэ үглөөгүүр б... шааһан байна.

Чепон (Доодо Лаос) ... до, Луан-Прабан провин... өөһэдынгөө захиргаа һэр... тухай хуулиин проект... дэгые Фуми Носаванай—... Умай бүлэг майн 5-да зу... хэлсээ гээд энэ радио ... сээ. Чепон районие бул... Луан-Прабан провинциин... лээд ехэ хубие Нео Ла... Сатын зэбсэгтэ хүсэнүүд... далдаа зогсоохо тухай ... ралтын гарахын бүри ур... сүлөөлһэн байгаа гээд ... һануулна.

20 мянган африкын... алуулба

ЛОНДОН, мйн 10. (Т... «Колониинуудые сүлөөлхы... лөө худэлөөн» гэжэ орга... ци мэдүүлгэ толилоо. ... соонь иигэжэ заагдана. ... тугалиин засагаархид А... до 20 мянганһаа үсөөн ... африкынхидые алаһан ба...

«Африкынхидай восст... дарахые эрмэлээхэдээ ... хэдэн олон түмэн хүниие... ха һанаашалга португа... хид гаргана» гээд мэд... соо тэмдэглэгдэнэ.

Таль—Ботвинни...

МОСКВА, майн 10. (Т... Шатараар дэлхэйн түрүү... ри эзэлхын түлөө матчы... ридохи парти хоёрдохёо ... жэлүүлэн наадагдаад, 19... хи ябадалдаа тэнцэлгээр... рээ.

Тиимэ болохолоороо, 19... һэн тоотойгоор Михаил ... винник булижа ябана.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУ...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, зам. редактора —32-74, отв. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни, пропаганды — 24-74. сельского хозяйства и советского строительства—47-59, промышленности и транспорта, информации—35-14, культуры— 34-05, писем и рабселькоров—40-49, отдел переводов, корректорская—35-95, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н00671. г. Улан-Удэ. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. № 5...